Split by PDF Splitter

DRAUGAS

ANTROJI DALIS • 1962 — MAIRONIO — METAI, SAUSIO 20 D. • JANUARY 20, 1962 • PART TWO

MOKSLAS • MENAS
LITERATŪRA

ŽMOGAUS UŽDAVINIAI MOKSLO ŠVIESOJE

Religija ir mokslas yra lygiaverčiai keliai Dievo link

DR. JUSTINAS PIKŪNAS

Yra keli skirtingi pažinimo būdai ir kiekvienas iš jų turi savo vaidmenį, atskleisdamas žmogaus gyvenimo uždavinius. Dievo įkvėptas apreiškimas, filosofija, mokslas ir menas — visi turi galios tiesą pažinti ar bent prie jos artėti, jei jais yra naudojamasi logikos ir metodų perspektyvoje. Norint pilniau patirti žmogaus uždavinius, reikia žvelgti į atitinkamų mokslų, ypač biologijos, psichologijos ir sociologijos, dabartinius davinius, juos derinti filosofinėje plotmėje ir ieškoti jų formulavimo, neapsilenkiant su apreiškimo tiesomis.

Biologijos daviniai

Astronominiai tyrinėjimai parodė, kad visatos kūnai skrieja neįprastai normalioj tvarkoj. Todėl yra plačiai pripažįstama, kad šis planetų, žvaigždžių ir kitų erdvės objektų tikslingumas nėra atsitiktinumo padaras. Tai pripažindamas A. Einšteinas pareiškė: "Netikiu, kad Dievas pasauliu tarsi rulete žaistų". Tikslus judėjimas yra būtinas, ir savo orbitų praradimas būtų katastrofiškas visatos egzistavimo ardymas.

Analoginė tvarka ir tikslingumas taip pat egzistuoja kiekvienoje gyvybę turinčioje celėje. Garsus vokiečių mokslininkas E. Schroedinger įrodė, kad tvarkos išlaikymas yra pagrindinis dėsnis išsaugoti celės gyvybei. Vidinės tvarkos suirimas yra neabejotinas gyvybės praradimo ženklas.

Kas galioja makrokosminiams ir mikrokosminiams kūnams, tas galioja ir gyvio organizmui. Savo gausiais tyrimais W. B. Cannon pademonstravo, kad sveikam organų funkcionavimui yra būtina tvarka ir pasikeitimų ribotumas (homeostazė). Visi aukštesnieji gyviai turi savo pastovų hidracijos laipsnį, temperatūrą ir specifinę kraujo sudėtį. Žymesnis vieno iš jų pasikeitimas yra ligos simptomas, ir nesugebėjimas atstatyti pirmykštės **milieu enterne** veda į komplikacijas ir pražūtį. Stabilizuojančių procesų pagelba organizmas žymiai padidina tvarkos ir tikslingumo laipsnį, ir tai laiduoja jo gyvybę. E. Schroedinger pastebi, kad šitoks tvarkos išlaikymas yra nepalyginamai didesnis, negu bet kokia tvarka, randama negyvoje gamtoje.

Žmogui, kaip biologinei būtybei, reikia rūpintis pašalinti organinius trūkumus ir pasiekti vidinių procesų pastovumą. Tai yra lengvai suprantama, tačiau paskutiniųjų dešimtmečių tyrinėjimai atskleidžia naujų faktų, kaip antai, psichologinis ir biologinis brendimas sustoja ir regresuoja, nesant pakankamo kontakto su tais pačiais asmenimis. Klinikinės psichologijos tyrinėjimai įrodė, kad motinos netekimas kūdikiui yra gyvybinis klausimas. Neatrandant motinos pakaitalo, jauni vaikai miršta be mediciniškai pakankamų priežasčių.

Suminėti mokslo daviniai suteikia pagrindus vienai žmogaus užduočiai apibrėžti — tai **tvarkos savyje** išlaikymas. Šis dėsnis apima tiek organizmines, tiek psichines ir charakterio dimensijas. Motivacijos harmonizavimas, susidarančių konfliktų išsprendimas ir integracijos siekimas yra esminiai susiję su šiuo uždaviniu.

Socialiniai mokslai

Žmogaus prigimtis nėra apribota vien biologiniu vystymu-

Dr. Justinas Pikūnas

si. Kūdikis yra emocinė ir socialinė būtybė, turinti savyje dvasinį pradą. Šios prigimties vystymas didele dalimi priklauso nuo tėvų, šeimos ir aplinkos veiksnių. Pavyzdžiui, išskiriant įgimtas primityvias jausmines reakcijas, kurie jiems yra tėvų ir artimųjų rodomi. Iššaukdama gausų pozityvių jausmų spektrą, socialė vaiko aplinka vysto jo emocinį lobyną teigiama kryptimi. Veiksniai, skatiną negatyvius jausmus, mažina emocinės plėtros tvarką ir, nesant balansuojančių įtakų, įdiegia emocinio suirimo elementus.

Panašiai yra ir su socialiniais bei kultūriniais bruožais: jie yra įgyjami iš artimųjų asmenų, pastariesiems juos suprantamai ir gyvai išreiškiant. Trūkstant kultūrinių faktorių, paprastai pasireiškia priešsocialinės įtakos. Jaunuolių nusikaltimai nėra jų prigimties, o jų auklėjimo ir neigiamų aplinkos veiksnių pasėka.

Žmogaus prigimties pagrindų vystymasis yra atbaigiamas su moralinės ir religinės dimensijų pasireiškimu išgyvenime ir elgsenoje. Stebint vaiko natūralų palinkimą į moralinį vertinimą bei į religinį išgyvenimą ir į jaunuolio jautrumą šiems išgyvenimams, prieinama tik prie vienos išvados: tai yra žmogaus prigimties esminė dalis. Religinis polinkis yra bene pats esmingiausias įrodymas, kad žmogaus sąmonės dalis yra skirta šių galių funkcionavimui (M. F. Scheler). Todėl be moralinio ir religinio išgyvenimo ir be savęs vertinimo jų šviesoje žmogaus brendimas nėra nei pilnas, nei jį patenkinąs.

Save atrandant

Asmenybės ugdymas kyla ne vien iš įgimtų gabumų, bet kartu ir iš visų asmenį paliečiančių faktorių. Aplinkos įta-

(Nukelta į 5 psl.)

Debesys — A. Kezio, S. J. nuotrauka

Eilėraščiai iš Sibiro

Baublio Bitutė

KAPO BEIEŠKANT

Užpustė pėdsakus smiltynuos vėjas,
kaip man atrast tave?
Kam, tiek išvargęs, iškentėjęs,
Tu palikai mane?

Pavasarį atgyja žemė,
vėl rūtos sužaliuos...
Kodėl gi tau likimas lėmė
negrįžti atgalios?

Žinau, dainuos ir vėl Tėvynė
apie didvyrius tuos,
kur ilsis svetimuos smiltynuos
už laisvę Lietuvos...

Tu šypsenoj laisvų vaikų atgysi,
o vardas tas dainoj skambės.
Tu, pilkas ir nežinomas karžygi,
Tėvynė neužmirš Tavęs!

Kertinė Paraštė

MOKYTI ANALFABETAI IR JŲ KEISTAS TESTAMENTAS VAIKAMS

Analfabetas yra artimas primityviam žmogui kultūros gyvenime: jis stovi nuošaliai nuo daugelio didžių kultūros laimėjimų.

Analfabetizmas yra dvejopas: priverstinis, kai sunkios gyvenimo aplinkybės žmogų paliko be rašto. Tokių mes jau beveik neturime. Antra beraščių rūšis, tai mokyti analfabetai, kurie savanoriškai knygos atsisako, tuo savanoriškai išsijungdami iš savo tautos kultūrinės pažangos, besireiškiančios raštijoje. Tai pati liūdniausia analfabetizmo rūšis. Šitoki analfabetai atitrūksta nuo savo tautos rašto tradicijų, taip susietų su knygnešių išauklėtomis nuotaikomis. Jie atitrūksta ir nuo savo tautos kultūrinės dabarties, nes jos neseka ir jai laiko neskiria.

*

Per 10—12 metų daugelis mūsų ateivių ekonominiu atžvilgiu nuostabiai išaugo. Bet deja, atsiranda tokių rūmų, kur savos kultūros simboliui — lietuviškai knygai — nėra skiriama pati garbingoji vieta, kur knygų lentynos beveik nereikalingas baldas. Per tokių namų slenkstį kartais lietuvišką knygą pernešti darosi panašiai taip pat sunku, kaip kitados sunku buvo nešti per Prūsų sieną. Laikraštis dar šiaip taip prasiskverbia, bet knyga — tik dovanota, iš mandagumo priimta.

Ne lėšų čia klausimas. Lėšų niekada nestigs pasirodymui, puošmenims, baliams ir banketams. Kažkaip dolerinis pasirodymas atrodo labiau imponuojantis negu kultūrinis.

*

Daugelis šeimų jau bus užsitikrinę tiek nuosavybės ir pajamų, kad jų gyvenimui užteks. Tačiau atkakliai dirbama ir kietai spaudžiama — tai iš įsismaginimo, tai turtinant vaikus. Tačiau vaikų didysis turtas bus ne tas, kurį tėvai įdės į kišenių, bet tas, kurį įdės į širdį ir į galvą. Jei mūsų tėvai būtų ir gausiausiomis vertybėmis mus aprūpinę, bet pamiršę mūsų kultūrinius laimėjimus, svečioje žemėje mes būtume atsiradę be nieko.

Tiesa, profesinis ateinančių kartų paruošimas vykdomas dideliu rūpestingumu. Tai gerai, bet tai dar ne viskas. Mes nesiekiame turėti kuo didesnį skaičių specialistų internacionalų, o aukštos lietuviškos kultūros žmonių. Kaip to bus pasiekta, jei vaikas nuo pat mažų dienų matys kitokį tėvų pavyzdį? Jei tėvų rankose nematys lietuviškos knygos, jei tėvų pasikalbėjimuose dominuos tik materialinio veržlumo siekimai, kaip gi galima laukti kitokių idėjų vyravimo vaikų galvose?

*

Laimei, aukščiau nusakytos šeimų nuotaikos gal daugiau išimtis kaip taisyklė, bet ir to neturėtų būti. Šių eilučių autoriui niekad neišnyks iš akių vaizdas aplankyto naujai pastatyto ateivių namo, kur salione, pačioje garbingiausioje vietoje, sienoje įtaisytos nuolatinės knygų lentynos, ir visos pripildytos naujausiais leidiniais. Šeimininkai ne pačio aukščiausio išmokslinimo, bet jų lietuviška dvasios kultūra nuostabiai turtinga.

Šviesių lietuvių butai vakaruose tevirsta privačiomis skaityklomis, turtingomis savo periodine spauda ir naujais leidiniais. Laisvalaikius atiduodami tik televizijai, praradsime tėvynės vizijas.

J. Pr.

Po literatūros pasaulį Vokietijoje pasižvalgius

KNYGOS IR TAUTOS. KAS KYLA IR KAS BLĖSTA?

V. ALSEIKA, Vokietija

Knygynuose, kioskuose didžiulė įvairių kraštų knygų paklausa

Praėjusį rudenį Frankfurte, Vokietijoje, įvykusi tarptautinė knygų mugė buvo ne tik didžiausia, palyginus su seniau surengtomis. Ji buvo ir įrodymu, kad šiuo metu knygų skaitytojų skaičius visur žymiai padidėjo. Štai, panašiai kaip ir JAV-se, ir Fed. Vokietijoje gyventojai knygoms išleidžia 13% daugiau pinigo, kaip 1959 m. Jau kitas reikalas, ar lygiagrečiai su padidėjusiu skaitymu pakilo ir literatūros kokybė.

Minėtoje knygų mugėje leidėjas Witsch žurnalistams papasakojo apie tai, kad knygų rinkoje stebima ekspansija ir kad pastaruoju metu, kai paskiri kraštai intensyviai keičiasi tų dvasinių gėrybių turtais, jau tenka kalbėti apie "pasaulinę literatūrą". Kad šie žodžiai atitinka tiesą, lengva įsitikinti, pažvelgus į knygynų ir "paperbacks" kioskus didelių miestų, pvz. Stuttgarto ar Muencheno stotyse. Tai, ką pastebi praeivis, drąsiai galima pavadinti spalvinga pasauline literatūros panorama ar, jei norite — skersiniu piūviu.

Žiemos pasaka — Nuotrauka V.R.

Nuo Homero ligi Lolitos ir Mila 18

Jūsų akis atkreips ne tik klasikinė literatūra, bet ir patys naujausi įvairiausių kraštų produktai. Būdinga tai, kad Vokietijoje panašus vaizdas su maisto produktais ir su dvasine kūryba... Jei krautuvėse užtiksi gausybę lenkiškų ar olandiškų kiaušinių, o vaisių tarpe įžiūrėsi itališkus, ispaniškus ar izraeliškus apelsinus, tai knygų spintose spindės — skoningai išleistos — viso pasaulio literatūrų knygos. Tiesa, ir JAV knygynuose ar kioskuose matyti daug užsienio kūrybos, tačiau Vokietijoje jos nepalyginti daugiau.

Nabokovo "Lolita" ar Uris "Exodus" su jo "Mila 18" tai tik pavyzdžiai, kad vokiečiai labai jautrūs knygų sėkmei svetur ir ypatingai Amerikoje. Beveik kiekvienas "best-selleris" atseit, labiausiai paplitusi knyga JAV-se jau virsta tokiu pat susidomėjimu objektu ir Vokietijoje. Štai Shirerio "Trečiojo Reicho kilimas ir žlugimas" nuo spalio mėn. — spaudos ir skaitytojų kritiška pokalbių tema.

Mažesnis anglo - saksų romanų pareikalavimas

Fed. Vokietijoje 1960 m. išleistų knygų tarpe visą trečdalį užėmė vertimai iš svetimų kalbų. Vertimai, reikia pasakyti, atlikti rūpestingai, kruopščiai, sąžiningai, o skoningam knygų apipavidalinimui nieko netektų prikišti. Dar čia verta pastebėti, kad iš svetimų kalbų į vokiečių kalbą išversta 1357 grožinės literatūros pava-

(Nukelta į 6 psl.)

MOTULEI

Tai per mane, motule, tau sidabro gijos
plaukuosna įsipynė,
tai per mane veidai nubalo, kaip lelijos,
ir akys nusiminę...

O kas man vakarais lopšinę
dainavo čiūčia-liūlia,
apie didvyrius ir tėvynę,
o ar ne tu, motule?

O ar ne tu man pasaką, tą gražią,
sekei vis apie laisvę?
O ar ne tu mane dar mažą
"ar myli ją?" — paklausei.

Ar nesakei: visų brangiausia
tai laisvė ir tėvynė.
Ar nesakei: garbė aukščiausia,
tai tiems, kurie ją gynė.

Ir tavo pasakas, lopšinę
visad širdy turėjau.
Aš ne didvyris, mama, bet tėvynę
labai, kaip jie, mylėjau.

MANO ROŽANČIUS

Į tėviškę svajonių takas
nukels tą ilgesį sapne.
Ten obelų palinko šakos
auksinio rudenio mete.

Gijas sidabro draiko vėjas,
rasos lašeliuos saulė žais.
O, Viešpatie, kaip man norėjos
surinkti tuos lašus kadais...

Surinkti ir suvert rožančių!
O kas, o kas tuo patikės,
kad nežinojau, kokios kančios
kely gyvenimo lydės.

Kad ne rasos lašų karoliai,
ne aukso saulės spinduliai,
o malda kalinio varguolio
rožančių duonos vers kantriai.

Kad ne prinokę sodo vaisiai,
ne aukso derlius toks gausus,
ne vyturėlis, kaip kadaise,
ramins ir guos mano jausmus.

Kad ne jurginai man palangėm —
Spygliuotos vielos ir sargai.
Kad saulė svetimoj padangėj
pilka, nešildo. Mes vergai.

Rožančių duonos pirštai varsto,
o sielai poilsio nėra.
Stipriausiam visa tai apkarstų,
o aš? O aš tokia silpna!

Split by PDF Splitter

JURGIS KARNAVIČIUS,

lietuviškųjų operų kūrėjas

JUOZAS ŽILEVIČIUS

Tik kompozitorius

1941 m. Kūčių dieną — gruodžio 24 mirė Kaune žymusis mūsų lietuviškų operų kūrėjas Jurgis Karnavičius. Nuo pat jaunystės jis augo klasikinės muzikos aplinkoj: nuolat namuose skambėjo saviškių dainininkų pasirodymai, įvairūs ansambliai šeimos laisvalaikiais. Ypač kai pradėjo Vilniuje jaunikliai lankyti gimnazijas, tada dar labiau buvo įsitraukia muzikon. Jurgis gimnazijoje reikšdavosi kaip smuikininkos, o VII klasėje dainavo solo, orkestrui pritariant. Vėliau Petrapily studijavo universitete teisę, konservatorijoje — kompoziciją ir balso lavinimą. 1908 m. baigė teisę, 1910 m. kompoziciją, 1912 m. dainavimą, ir tais pat metais pakviestas konservatorijon muzikos teorijos dėstytoju. Nežiūrint akademinio išsilavinimo trijose specialybėse, galutinai apsisprendė dirbti tik kompozicijos srity.

Liaudies artumoje

Vasaros metu Karnavičius atvykdavo į tėviškę, į Kampių kaimą, Josvainių vls., Kėdainių apskr. Čia turėjo progos girdėti jaunimą dainuojant liaudies dainas. Karnavičius jas pamėgo ir nekartą naudojo, pradėdamas pirmuosius kūrybinius darbus kompozicijos klasėje. Pirmas toks kūrinys, kurį jis parašė būdamas dar studentu (1907 m.), variacijos smuikui su fortepijonu tema "Siuntė mane motinėlė". Vieną variacijų dalį sekančiais metais Kaune išpildė smuikininkas M. Leškevičius. Tai buvo tos rūšies pirmasis kūrinys mūsų lietuviškosios muzikos literatūroje, vėliau ir atskirai atspausdintas.

Kompoziciją Karnavičius studijavo pas žymiuosius tų laikų rusų tautinės muzikos stulpus, dėsčiusius tada Petrapilio konservatorijoje: A. Glazunovą, N. Rimski - Korsakovą, A. Liadovą ir kt.

Darbai ir ateities svajonės

Baigęs konservatoriją, Karnavičius parašė visą eilę didelių kūrinių. Už styginį kvartetą gavo Bieliajevo vardo pirmąją premiją. Tuo laiku jis atsisakė nuo griežto klasikinio stiliaus, sparčiai suko į dekadentinį modernizmą, žavėdamasis poetais simbolistais, nors formos žvilgsniu palaikė saitus su klasikine epocha. Šis laikotarpis labai turtingas ir įvairus kūryboje. 1914 m. mobilizuotas, 3 metus išbūna karo nelaisvėje Austrijoje. Nuo 1918 metų vėl pradeda dėstyti Petrapilio konservatorijoje. Tekdavo su juo čia rašančiam susitikti konservatorijoje. Kompozitorius labai domėjosi lietuvių muzikiniu gyvenimu tremty ir Lietuvoje. Tuo laiku ten fortepijono klasėje dirbo ir Dauguvietytė - Malko. Susitikę, nuolat galvodavome apie grįžimą Lietuvon. Karnavičius tuolaik nekartą yra išsireiškęs, kad parašysiąs lietuvišką operą. Tik vargas — neturįs libreto.

Operos pasisekimas ir jos trūkumai

1927 metais kompozitorius grįžo Lietuvon ir įsijungė į Lietuvos muzikinį gyvenimą: buvo pakviestas dėstyti harmonijos ir simfoninės instrumentacijos Muzikos mokyklon. Kurį laiką dirbo Kauno Valst. dramos teatre kaip muzikinės dalies vedėjas. 1938. I. 1 pakeltas profesorium. Šiuo laikotarpiu moderniškomis nuotaikomis parašė pora kvartetų, simfoninę Lietuvišką rapsodiją, Lietuvišką fantaziją, pavadindamas "Fantaisie Lithuanienne", 3 kantatas — Užgirio pasaka 1934 m., Daina ir žygiai 1936 m., Riteris ir girios 1934 m. Be kita ko yra sukūręs 3 baletus, daug dainų vyrų ir mišriems chorams, 4 kvartetus, fortepijonui sonatų ir kitokių dalykų. Vokalinėje kūryboje Lietuvoje kompozitorius vėl grįžta į pirmykščios savo kūrybos rūšį, gilindamasis į lietuviškas liaudies melodijas, stengiasi susipažinti su liaudiškųjų melodijų dvasia; ruošiasi rašyti 3 v. operą "Gražiną", naudodamas K. Inčiūrosc libreto. Šioje operoje Karnavičius panaudoja įvairiuos pavidaluos net 40 liaudies melodijų: vienas iškeldamas primityvioje - natūralinėje formoje, kitas įpindamas įvairiose variacijose. Kur susidurta su liaudiškomis melodijomis, visas jas stengėsi apvilkti senovinėmis graikų gamomis (palaipomis) — eolinėmis, dorinėmis ir kt. Karnavičius jautė, kad lietuviškosios liaudiškosios melodijos vingiuoja ir tose pačiose senoviškose graikiškose gamose. Bet jis nepajėgė pakankamai įsigilinti į lietuviškąją liaudies sielą, gyvendamas toli nuo Lietuvos, nepajėgė arčiau ir giliau suprasti lietuviškosios dainos specifinę dvasią. Karnavičius šitai jautė ir, "Gražiną" kurdamas, visą laiką ieškojo lietuviškojo AŠ. Kai 1933. II. 16 Valstybiniame operos teatre buvo "Gražinos" premjera, tą trūkumą spaudoje ir asmeniškai pastebėjo mūsieji muzikos autoritetai. Kompozitorius neužsigaudavo, bet su bičiuliais muzikais tardavosi ir diskutuodavo. Nežiūrint viso to, opera buvo pastatyta 64 kartus (šios žinios paimtos iš jubiliejinio operos leidinio, išleisto Vilniuje 1955 m.).

Autorius tuo metu buvo pačiame kūrybiniame subrendime. Šiuo laikotarpiu jis nusisuko nuo modernizmo klasikinėn kryptin ir panaudojo visą kūrybinę techniką orkestro palydė, interpreliudijose, junginiuose, instrumentacijoje ir kt. Visa paėmus krūvon, darbas buvo teoretine muzikos prasme aukščiausios rūšies. Premjerą režisavo P. Oleka, dirigavo M. Bukša. Tarybų Lietuvoje "Gražinos" libretui buvo padaryta "operacija". Aplamai kalbant, nors ir ne apie šimtaprocentinį operos išlyginimą liaudiškoje dvasioje, operoje yra labai gražių chorų ir malonių lietuvio sielai vietų.

Antroji opera — Radvila Perkūnas

Po ketverių metų J. Karnavičius B. Sruogos žodiniam tekstui "Radvila Perkūnas" sukūrė antrąją 4 v. operą, kurios premjera įvyko 1937. II. 15, taip pat M. Bukšai diriguojant ir P. Olekai režisuojant. Šioje operoje jau mažiau remtasi liaudiškomis melodijomis. Opera statyta 12 kartų (Žinios paimtos iš tų pačių šaltinių). Autorius laisviau reiškėsi originale kūryba, kuri muzikiniu atžvilgiu buvo sudėtingesnė. Iš tos operos Švietimo ministerija skyrium buvo išleidusi 7 dalykus: Sofijos maldą, Radvilos ariją, Jonušo dainą, Katkuvienės dainą ir kt. Koncertų programose retkarčiais šiuos kūrinius dar ir dabar galima išgirsti.

Lojalus savo gimtajam kraštui

Negincytinai didelis Jurgio Karnavičiaus įnašas mūsosios operos lobynan. Matyti, kad autorius tikrai mylėjo Lietuvą ir jai savo talentą skyrė, būdamas rusas, laikė ją savo tėvyne. Vaizgantas savo raštuose yra puikiai atsiliepęs apie Karnavičių šeimą, kuri esanti labai artima ir lojali lietuviams. Kompozitoriaus tėvas buvo Vilniaus teismo rūmų pirmininkas, bet nedraudė savo vaikams gilintis į lietuvių kultūrą ir bendrauti su lietuviais.

Ir sūnus muzikas

Jurgio Karnavičiaus sūnus, Jurgis Karnaitis — gimęs apie 1914 metus, yra dabar gerai žinomas pianistas. Baigęs Kauno konservatorijoje prof. Dauguvietytės - Malko fortepijonno klasę, studijavo Berlyne ir Paryžiuje pas garsųjį pianistą Libermaną. Nuo 1950 metų jis yra Vilniuje Lietuvos valstybinės konservatorijos direktorius ir profesorius. Jam pavesta parašyti jo tėvo plačią muzikinės veiklos biografiją.

Užkulisinės "politikos" vaisiai

Grįžtant prie Jurgio Karnavičiaus kūrybos, tenka dar štai kas pasakyti: jis sukūrė 3 vienveiksmius baletus: Gražuolę, Lietuvišką rapsodiją (premjera buvo 1928. II. 16 Kaune) ir Barocco. Kyla klausimas: kodėl jo kiti baletai nebuvo pastatyti? Per eilę metų kokių ten Kaune ir Vilniuje baletų nebuvo statoma! Rankiota iš visų kampų. Tas pat pasakytina ir apie kitus Karnavičiaus kūrinius, kurie, kaip matėme, buvo platus pasirinkimas: simfoniniam orkestrui, kamerinėje ir vokalinėje srityje. Jų vos vienas kitas retkarčiais tepatekdavo koncertiniuose pasirodymuose. Žinant Karnavičiaus didelį muzikinį išsilavinimą, milžinišką kompozitorišką techniką, lakią fantaziją, rafinuotą ir pilnaskambę instrumentaciją, jo veikalai vis dėlto kažkur lentynose pelėjo... Greičiausiai tai buvo užkulisinės "politikos" vaisiai, kas jau įprasta teatruose. V. Marijošius simfoninę poemą "Lietuviška rapsodija" su Berlyno miesto orkestru buvo įgrojęs į plokšteles. Karnavičius daug prisidėjo ir prie M. Petrausko "Eglės" orkestracijos galutinio pertvarkymo. Beje, J. Karnavičius yra gimęs 1884 m. balandžio 23 d. Kaune.

Ivan Meistrovič, Praeities mergaitė

Kultūrinė Kronika

● **Mirė skulptorius Ivan Meistrovič,** sulaukęs 78 metų. Gimęs Kroatijoj, nuo 1947 metų skulptorius gyveno Jungt. Amerikos Valstybėse, pastaruoju metu profesoriaudamas Notre Dame universitete. Yra laikomas vienu iškiliausių šių laikų menininkų, religinės temos atgaivintoju modernioje skulptūroje. Šiame krašte jo darbų galima rasti Chicagos, Buffalo, Brooklyno ir Detroito muziejuose bei nevienoje bažnyčioje. Jo skulptūros puošia ir gigantišką naująją katalikų katedrą Washingtone. Chicagos Grant Parke galima stebėti du raituosius Meistrovičiaus indėnus.

● **Bronė Jameikienė tapo pirmąja mūsuose Oriento meno mokslininke,** įgydama šioje srityje magistro laipsnį Honolulu universitete, Havajuose. Magistro laipsniui gauti dailininkė pateikė plačios apimties studiją apie Budos vaizdavimo mene kilmę, įtakas ir pan.

● **Sukanka 70 metų,** kai Maironio žodžiams "Jau slaviškos šalys iš miego sukilo" J. Naujalis (1892) sukūrė vyrų chorui muziką. Tais pat metais Petrapily Dvasinės akademijos studentų choras šią kompoziciją jau dainavo, prof. kun. J. Pranaičiui vadovaujant. Dainos muzikinis rankraštis yra dingęs.

Prie pakeistų žodžių "Jau slavai sukilo nuo Juodmarių krašto" Č. Sasnauskas sukūrė kitą muziką (solo balsui, vyrų chorui ir mišrių balsų chorui), kurią serijoje "Lietuviška muzika" išleido 1909 Petrapily.

(jž.)

● **55 metai lietuviškai plokštelei.** 1907 m. Rygoje Al. Kačanauskas su savo vadovaujamų studentų ansambliu "Viltis" įdainavo savo paruoštas dainas į pirmąsias lietuvių kalba plokšteles: "Jau saulutė leidžias", "Kaip gi gražus, gražus rūtelių darželis", "Lakštingalėle, mielas paukšteli", "Oi jūs grybai", "Ar negaili, seserėle, rūtelių, rūtelių", "Ant krašto marių" ir kt., viso per 20 dainų solo, duetų, mišrių ansamblių, vyrų kvartetų ir kt.

(jž.)

● **Tapytojas Juozas Pautienius** šį šeštadienį atidarytoje Amerikos Lietuvių Dailininkų Sąjungos meno parodoje, Čiurlionio Galerijoje, pasirodo su naujais, niekur nematytais, kūriniais. Tai žydintieji pavasariai, prerijų gėlynai ir botanikos sodų - oranžerijų fragmentai. Pažymėtina, kad šiais darbais dailininkas jau priartėjo prie abstraktinių sprendimų.

● **Dailininkas Antanas Vaikšnoras,** kurio keliais darbais yra pasipuošęs Clevelando meno muziejus, atsiuntė į Am. Liet. Dail. 8-gos parodą 6 abstraktinius darbus. Vienas iš atsiųstųjų jau yra atžymėtas meno premija.

● **Šiandieninė Amerikos tapyba ir skulptūra.** Chicagos Meno institute atidaryta Amerikos dailininkų kasmetinė tapybos ir skulptūros paroda. Šiai parodai atstovauja tiktai pakviestieji dailininkai.

● **Paskutinieji Henri Matisse darbai.** Chicagos Meno institute nuo sausio 12 iki vasario 11 galima stebėti įdomius Matisse darbus, pavadintus "tapyba su žirklėmis". Pastaruoju savo kūrybos laikotarpiu Matisse labai mėgo iš spalvoto popierio iškarpų kurti įdomias ir spalvingas kompozicijas. Meno mėgėjams dabar yra gera proga šią naująją Matisse techniką pamatyti ir Chicagoje.

● **Mirusio poeto Juozo Tysliavos** vienas stambesnių ir jau čia Amerikoje parašytų kūrinių poema **Tawa nouson** (Tėve mūsų) ruošiamasi išleisti liuksusine laida. Poemą iliustruos dail. Telesforas Valius.

● **Dr. Alf. Šešplaukis** parašė amerikiečių žurnalui "Books Abroad" lietuviškų knygų recenzijų, jų tarpe recenziją apie Mačernio "Poeziją".

● **Kraštotyrininkų suvažiavimas.** Sausio 4—5 d. d. Vilniuje buvo sušauktas Lietuvos kraštotyrininkų suvažiavimas. Jo pagrindinis rūpestis buvo kaip pagerinti muziejų darbą, vadovaujantis... partijos 22-jo suvažiavimo nutarimais.

P. ŠILEIKIS, O. P.
Orthopedas. Protezistas
Aparatai-Pretezai. Med. bandažai. Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t.t
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084

DR. J. IR K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
5430 So. Kedzie Ave.
Priima ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HEmlock 4-1552 nuo 2 iki 9 v. p. p. kaskied, išskyrus trečiad. ir šeštad.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd St.
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadien. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telefonas PR 8-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076

Rez. HE 6-1670
DR. K. G. [illegible]ALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Kedzie Ave. WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001,

Ofisas: 3148 West 63rd Street
Tel.: PRospect 8-1717
Rezid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
Dr. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; treč. uždaryta. Antrad. ir penkt. vakarais nuo 7 iki 8.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
4701 South Damen Avenue
Kampas 47-tos ir Damen Ave.
Val. kasdien nuo 6—8 val. vak. Šešt. 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį.
Ofiso telef. LAfayette 3-6048
Rez. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. PR 6-1795 arba 695-0533 Elgin
425 No. Liberty Street,
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. HE 4-2324
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketvir., penkt. 1-4 ir 7-9 Antr. 1-6, treč., šešt. pagal sutartį, sekm. uždaryta.

Tel. ofiso HE 4-5758; Res. HI 5-3225
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2751 West 51st Street
(Bendra praktika ir Alergija)
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9 val.; penkt. 10 v. r. iki 9 v. v.; šeštad. 10 v. r iki 1 p. p. Ligonius priima pagal susitarimą.

DR. J. G. BYLA - BYLAITIS
Nervų-smegenų chirurgija, ligos
2737 WEST 71st STREET
Valandos tik susitarus
Tel. GRovehill 6-3409

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Kedzie Ave. WA 5-2670.
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001.

Ofiso HE 4-1414. Rezid. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p.
Trečiadieniais uždaryta

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ir vaikų ligos
2737 West 71st Street
VAL.: kasdien nuo 6-8 val. vak., Šeštad. nuo 12:30 iki 2:30 val. p. p.
Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.
Tel. ofiso ir rez. WA 5-2017
Ligonius priima pagal susitarimą

Ofiso tel. HE 4-7007.
Namų-rez. tel. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
(JOKŠA)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63 Street
Val.: Pirmad. ir ketv. nuo 2:30 iki 4:30; antr. ir penkt. nuo 5 iki 8; šešt. nuo 1 iki 4 val. Kitu laiku tik susitarus.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278 Tel. Ofiso PR 6-7800. Namų 925-7697
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1— 4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — Vidaus Ligos
5159 So. Damen Avenue
Valandos pagal susitarimą

Telefonas: GRovehell 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Rd
Valandos 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7 Treč. ir šeštad. tik. 10-12.

Tel.: REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 1—4 p. p., 6:30-8:30 val. vak. Šeštad. 1—4 val., trečiad. uždaryta.

el ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak išskyrus trečiadienius
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia, šaukite KEdzie 3-2868
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 S. Archer Ave.
Val.: Kasdien popiet nuo 12—3 val. vak., pirm., antr., ketvir. 6—9 val. Trečiadieniais tik susitarus

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 val. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofice tel. RE 7-1168
Res. tel. WAlbrook 5-3765

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA ir MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(OFISO IR REZ.)
VALANDOS PAGAL SUSITARIMĄ

Tel. ofiso PR 8-7773, rez. PR. 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 p. p. antrad. ir penktad. 5-8 v. v.

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštad.: 9 v. r. — 2 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. JONAS V. MILERIS
NERVŲ IR SMEGENŲ LIGOS
5430 So. Kedzie Avenue
PAGAL SUSITARIMĄ
Tel. HE 4-1562
Skambint 2 iki 9 val. popiet kasdieną. išskyrus trečiadienį.

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA-CHIRURGĖ
Vidaus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. offiso: PUlman 5-6766
Namų: BEverly 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-9 v. v., šešt. 1-4 v. p. p., trečiadieni — uždaryta.

Tel. ofisų RE 7-8818, VI 2-1484
DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Ofisas 2659 W. 59th St.
Val. Pirm., ketv. 2-4 p. p. ir 6-8 p. p., šešt. 10-12 val.
Ofisas 3259 S. Halsted St.
Val. Antrad. ir penkt. 3-7 val. p. p. Trečiad. uždaryta.

Perskaitę "Draugą", duokite ji kitiems pasiskaityti

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — Vidaus Ligos
5159 So. Damen Avenue
Valandos pagal susitarimą

Ofiso telefonas — BIshop 7-2525
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL.: kasdien nuo 2 iki 9 val. vak. Treč. ir sekmad. tik susitarus.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
2745 West 69th Street
Spec. ORTHOPEDINĖS LIGOS
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę.
VAL.: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 ryte ir nuo 6-8 val. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2290.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave. YA 7-7381
Val.: 10 ryto iki 8 vak., trečiad. uždaryta. Šeštad. 10 v. r. iki 2 p. p.
Uždaryta iki sausio 22 d.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m.
Penkt. tik 1—3 p. m.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį.

DR. E. STANAT-STANAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Mitybos ir svorio problemos
1951 W. Irving Park Rd.
(Damen Ave. kampas)
Val. pirm., ketv. ir penkt. 7-8 v. p. p. ir pagal apointmentą.
Tel. Ofiso LA 5-2134, Rez. 878-5960

Ofiso telef. CLiffside 4-2896
Rezid. tel. WAlbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 S. Ashland Ave.
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
Valandos kiekvieną dieną 2—4 ir 6—8 val. vak. Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta, priimama pagal susitarimą. Šeštadieniais nuo 2 val. iki 5 val. vak.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Tel. ofiso HE 4-2123, rez. GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priima ligonis pagal susitarimą. Dėl valandos skambinkit tel.: HE 4-2123 nuo 1 iki 8 val. popiet, kasdien, išskyrus trečiad. ir šeštad.

Telefonas — GRovehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUŠERIJA ir MOTERŲ LIGOS
Valandos: nuo 1-4 ir 6-8 val. vak.
Šeštadieniais nuo 1-4 val. popiet.
Trečiadieniais uždaryta.

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 South Kedzie Ave.
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8, Šeštad. nuo 2 iki 4. Treč. ir sekm. tik skubiais atvejais ir susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 W. Marquette Road
Val. nuo 2 iki 4 v. v. ir 7 iki 8 v. v. Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį.

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6659
Rez. 6600 So. Artesian Avenue
Val.: 11 v. ryto iki 3 v. p.p., 6-7 v.v.

DR. STASYS ŽMUIDZINAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Staigiai susirgus arba susižeidus (Emergency), šaukite telefonu — 434-6967 nuo 2 valandos po pietų ligi 5 valandos ryto, kasdien.

Split by PDF Splitter

VIETOJ ŽEMĖS ŽIUPSNIO

Atsiminimai, prielaidos ir svarstymai

JONAS AISTIS

Poetas Juozas Tysliava pasitraukė iš gyvųjų tarpo... Velionis tik du be trupučiuko metu už mane vyresnis, tačiau priklauso ankstybesnei, taip vadinamai "Keturių vėjų" rašytojų kartai, kurios vadovai buvo visu dešimtmečiu už jį vyresni.

Vėjai mūsų literatūroje yra buvę truputį deus ex machina, dėlto vėjininkų poezijoje (išskyrus Antaną Rimydį, kuris mokyklai pasiliko ištikimas iki pat "karsto lentos") galima jausti tūlos tyčinės manieros, ir šios galima užtikti daugiau Binkyje, negu Tysliavoje. Tuo lyg ir norėčiau tvirtinti, kad poza ir maniera dalinai buvo lyg ir esminė tos literatūros mokyklos ar judėjimo programo dalis.

Nesmi nei literatūros istorikas, nei galop kritikas, bet tolydžio vis daugiau ir daugiau esu linkęs manyti, kad vėjų rolė yra daug didesnė už vėjinę poeziją. Vėjininkai pranokti pajuto atlikę savo misiją, nes vėjinė poezija, sakyčiau, taip ir liko bandymo, programos šūkių stadijoje. Kas pastūmėjo vėjininkus mestis siela ir kūnu į paraliteratūrines sritis, daugiausiai į laikraštininkystę, tą nedėkingiausią rašto sritį?

Juozas Petrėnas, rašte Petras Tarulis, atsisveikinimo su savo bendražygiu Juozu Tysliava žodyje ne be širdgėlos tarė: "Bet... o kokia skaudi, nelemta likimo ironija!.. taip nutiko, kad mūsų daugis tolydžio pradėjo sklaidytis, įsijungti į pašalinius darbus, nuėjo į laikraštiją ir nutolo nuo tiesioginės kūrybos".

Priežasčių, manau, gali būti daug. Vėjai susilaukė labai kietos ir aštrios kritikos iš senosios kartos Adomo Jakšto ir iš jaunesniosios kartos Petro Juodelio. Pirmasis buvo nusistatęs prieš betkokį naujoviškumą, antrasis kaltino vėjininkus beidėjiškumu: visą dėmesį sukaupus į formą ir paneigus turinį. Šiandien atrodo, kad abu kritiku buvo perdaug imperatyvūs ir nevisai teisingi. Bet pagrindinė priežastis ar nebuvo tasai paldienikuose vyravęs hiperkritiškumas, kuris kesinosi į pačią kūrybos esmę. Labai galimas daiktas, kad pačiuose literatūrinio sąjūdžio vadovuose nebuvo pakankamai solidarumo. Nereikėtų užmiršti, kad tada kaip tiktai pradėjo plūsti sostinėn pirmieji jau lietuviškose mokyklose išsiauklėję abiturientai, ir universitete virė jaunas ir rajus mailius, kuris su visu sodietišku uvėrumu veržėsi į parnasą... Priežasčių turėjo būti daug ir gal net komplikuotų, nes kūrėjui atsisakyti kūrybos nėra jau taip paprasta, kaip gali atrodyti. Tokia graži ir talentinga grupė en bloc neiškrinka šiaip sau, kaip tos Grigo bitės... Bet faktas lieka faktu, kad vėjai kapituliavo...

Be Binkio, didžiausią įspūdį man jaunystėje darė du vėjininkai: Tysliava ir Petrėnas - Tarulis. Kitur esu sakęs, kaip iš mokyklos bėgdavome į Kauno Centralinį knygyną skaityti Petro Tarulio pasakojimų Klaipėdoje leistojo Keleivio atkarpoje... Man itin įkrito akin pasakojimas iš vaikų gyvenimo, kuriame jaučiau tolygią meninę galybę ir jėgą, kaip tada skaitytoje L. Tolstojaus Pūgoje. Ir kai po daugelio metų pakliuvo į rankas Mėlynų kelnių (1927) autoriaus Žirgeliai padebesiais (1948), tai pamačiau, ką lietuviškoji prozos kūryba yra praradusi Petrėno kapituliacija...

Tysliava jaunystėje pritrenkė mane savo mosto platumu:

Skyla amžiai ir kalnynai,
Susivienija keliai...

arba:

Tau gėlynai, man mėlynė, —
Laisvė ir sparnai...

Tai bene pirmą kartą lietuvių poezijoje nuskamba toki vyriški tonai. Ir jeigu mes paklaustume vėjininkų, kiek čia vėjiškumo? Tai poezija, kuri visais laikais bus didelė, nauja ir nepakartojama...

Ilgus metus gėrėjausi tiktai Tysliavos poezija, porą kartų esu jį dar ankstyvais vėjiniais laikais matęs, tai ir viskas. Vėliau, kai ėjau pirmuosius poeto žingsnius, Tysliava Lietuvoje jau buvo labai retas svečias: jis tada gyveno Paryžiuje... Arčiau pažinau jį tik čia.

Likimas lėmė, kad Juozas Tysliava ne tik didesnę savo gyvenimo dalį svetur praleido, bet ir virto pelenais ir dūmais toli nuo savo Suvalkijos - Sūduvos lygumų...

Tysliava, mano galva, padarė dvi dideli klaidi savo gyvenime: vieną bendrą visiems vėjininkams, tai yra, pasirinko laikraštininko verslą, o antra — apleido bohemišką Europą, kurioje jisai jautėsi, kaip namie. Ir priedo pradėjo redaguoti bei leisti "seniausią lietuvišką laikraštį", tai yra, ilgiausiai išsilaikiusį. O kaip taisyklė, visi seni laikraščiai visur, išskyrus gal Angliją, leidžiami daugiau užsispyrimu bei kantrybe, negu kuriais kitais ištekliais, juoba, kad jo stipri individualybė, neleido pasilikti politinio ar pasaulėžiūrinio susigrupavimo rėmuose...

1950 m. Scranton, Pa., eidamas gatve žiūriu ir savo akimis netikiu: kas čia didelis, kaip versto stulpas, drąsiu žingsniu eina. O gi Juozas Tysliava... Klausiu: Iš kur tu čia dabar? O iš kur tu, jis savo ruožtu paklausė ir tuoj atsakė: prenumeratorius medžioju, o kur tu mūsų brolį rasi, jei ne alinėj, tai vaišina per dienų dienas buvę, esami ir būsimi prenumeratoriai ir visi, kaip susitarę kartoja, vieną ir tą patį: Ką tu čia dabar, Juozai, vis apie tą prenumeratą kalbi, išgerkime va geriau po vieną alų, ir mielai už dvi prenumeruoti pavaišina, tik už prenumeratą neatsilygina...

Ir pagalvojau, ar čia gi tas pats Juozas Tysliava, kai kadaise garsėjo Paryžiuje kaip lietuvių poezijos ambasadorius. Turiu galvoj MUBA (Mūsų baro apžvalga) ir Coup de vents (Vėjų gūsiai) leidinius. Tai buvo tikras kelias lietuvių literatūrai į platų pasaulį. Atrodo, kad jis bus buvęs vienas tame žygyje. Kosmopolitiškosios MUBOs bendradarbių eilėse randame ne vieną literatūros ir meno milžiną... Asmeninio sąlyčio svarbą Tysliava vienas bus tinkamai supratęs ir, svarbiausia, gebėjęs rasti bičiulių pasaulio garsenybių tarpe... O ta jojo veiklos pusė verta didelio dėmesio.

Skaudu, kad taip kultūrininkai mus dabar apleidžia...

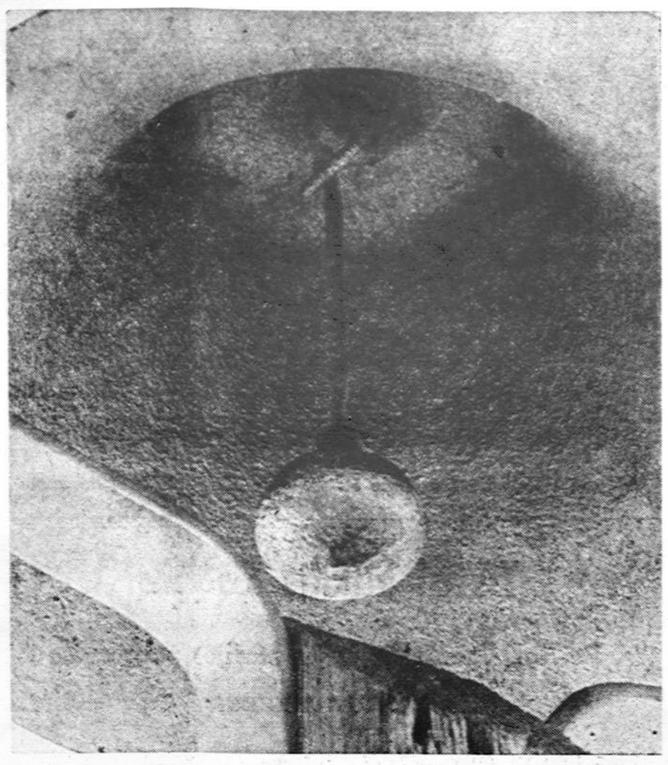

Varpas — A. Kezio, S. J. nuotrauka

BAŽNYTINĖS MUZIKOS KRYPTYS IR SITUACIJA

Tėvo Bruno Markaičio mintys šatrijiečių popietėje

Daugumos žmonių požiūris į bažnytinę muziką yra labai netikslus. Dažnai manoma, kad bažnytinė muzika turinti tik sužadinti žmogaus jausmus, nuteikti jį sentimentaliai, atitraukti nuo žemės. Bet tikrumoje bažnytinė muzika turi padėti melstis. Ji neturi žmogaus pavergti sau. Ji turi tik žmogų vesti, lyg už rankos kūdikį, į jo tikslą.

Yra išskiriamos trys bažnytinės muzikos rūšys: choralas — gregoriškas giedojimas, polifonija ir giesmės.

Choralo kilmė yra liaudinė. Liaudyje yra žmonių, galinčių giliai mąstyti ir jausti. Liaudies kūryba nuoširdi ir paprasta, tikra, nemeluota. Joje nėra manieringumo. Toks ir choralas. Skalė labai ribota, melodija turi vienintelį tikslą — išreikšti maldos temą.

Polifonija yra keturių balsų giedojimas (vaikų ir vyrų), kur kelios melodijos bando išreikšti maldos mintį. Melodijos nesusikerta, bet jos darniai pinasi. Giedojimas yra nelengvas, stilius komplikuotas. Reikalauja gerų giesmininkų, įgudusių dirigentų ir kruopštaus pasiruošimo.

Giesmės yra pavojingiausia sritis. Jų esama gerų, blogų, nevertų, pasibaisėtinų. Ypač romantizmo laikais į bažnyčią įsiveržė pasaulietiška įtaka. Romantizmo laikais prasidėjo ir bažnytinės muzikos dekadansas. Į bažnyčią atėjo net operetiniai kūriniai, dūdų ir stygų orkestras. Bažnyčia tapo lyg kilni, dievobaimingų pasilinksminimų vieta. Bet popiežius susirūpino ta neigiamybe ir bulėje "Motu proprio" davė nurodymų, kokia turėtų būti bažnytinė muzika. Gimė naujos kliūtys. Suvaržymai blogai veikia kūrėjus. Visai atbaido kurti. Tačiau viena iš pagrindinių kliūčių ar tik nebus lotynų kalba, kuri tolyn vis mažiau buvo žmonių suprantama. Tarp kunigo ir besimeldžiančių mažėjo ryšys, nyko bendrumas. Kiekvienas gyveno sau, o tikrumoje liturginė mintis turi būti jungtis tarp kunigo ir žmonių.

Bet, kaip ir kitose srityse būna potvyniai ir atoslūgiai, taip ir bažnytinės muzikos gyvenime pastebimas judėjimas. Poromantinėje gadynėje buvo sukurta eilė bažnytinės muzikos kūrinių labai aukšto lygio ir įvairiose tautose. Visa bėda, kad parapijų susidomėjimas ir rūpestis pagerinti apgailėtiną giedojimo padėtį yra visai nežymus ir menkas. Sąlygos yra, nėra entuziastų ir dirbančių bei tikrai tą reikalą suprantančių žmonių.

Jei įvairiose tautose bažnytinės muzikos padėtis yra apverktina, tai lietuvių tautoje ji nė kiek nėra geresnė. Apgailėtina yra ir svetima įtaka. Mums reikia Čiurlionių, nes tik genijai gali pakeisti epochos veidą...

Prelegentas tėvas Br. Markaitis atskiras bažnytines muzikos rūšis pailiustravo plokštelių ištraukomis. Ypač įdomu buvo klausytis kongiečių šv. Mišių giedojimo, kur liepsnojo gyva kūrybinė ugnis, vitalinė jėga ir įsijautimas į maldos mintį.

D. A.

JŪRATĖ IR KASTYTIS

Praeitais metais Vilniuje išleistas komp. K. Kavecko chorui dainų rinkinys "Vilniuje žydi liepos". Viso dainų telpa 10, kurių tarpe dvi Maironio žodžiams: "Jūratė ir Kastytis" ir "Nuo Birutės kalno". Pirmutinis kūrinys 20 psl. ilgumo, a capella. Veikalas parašytas dideliam chorui, kur būtų galima moterų ir vyrų grupes dalyti į keturbalses. Muzika programinio pobūdžio, bandanti atvaizduoti ramų jūros bangavimą ir audringas nuotaikas. Kūrinys įdomiai sukurtas, pajėgiems chorams labai efektingas. Antrasis kūrinys turi 14 psl. su fortepijono palydėjimu. Taip pat pajėgiam chorui, efektingas, gyvo pobūdžio. Reiškia, Maironio gimimo šimtmetį minint, atsirado ir naujų kūrinių.

(jž.)

● **Paminėta M. Petrausko "Birutė".** Gruodžio 19 d. Vilniaus valst. operos ir baleto teatre paminėtos Miko Petrausko operos "Birutė" 55-sios metinės. Pranešimą apie pirmąją lietuvišką operą padarė J. Gaudrimas, prisiminimus papasakojo dail. A. Žmuidzinavičius.

*

Gabriel Miro yra vienas žymiausių 20 amž. ispanų prozaikų. Miręs 1930 metais. Gausiuose savo romanuose, persunktuose krikščioniškos - humanistinės dvasios, Miro su geniališku pastabumu ir sugestyvia išraiškos jėga vaizduoja savo tėvynės gamtą ir žmones. Skausmingas grožio ieškojimas kiekvienoje konkrečioje formoje atsispindi nuostabiai išdailintame jo raštų stiliuje. Šalia romanų, į bet kokius žanrus sunkiai įrikiuojami, bet ypatingo dėmesio verti dar ir trumpi poetiškieji Miro kūriniai, kuriuose peizažas, žmogus ir daiktai suliedinami skaidrion, naujų dimensijų buitin. Viena iš tokių miniatiūrų yra ir čia spausdinami "Varpai".

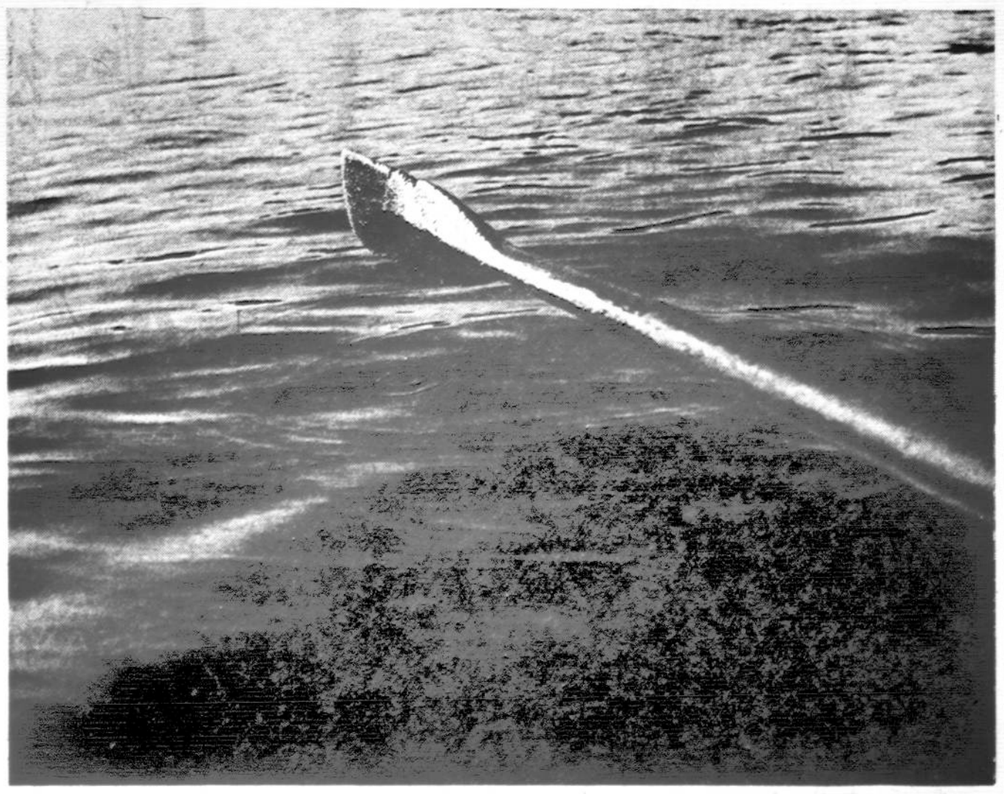

Irklas virš vandenų — A. Kezio, S. J. nuotrauka

Gabriel Miro

VARPAI

Susiraukšlėjusi, kaip vaisiaus žievė, varpininko ranka sugriebia virvės mazgą ir pradeda ją tempti lyg kalvės dumples. Virvė kyla pro patamsėj paskendusias grotas ir pro aprasojusią paminklinę lentą; ji perslenka per visą bažnyčią ir per visą varpinės kaklo prieblandą. Truktelėjimas išjudina medinius rytinio varpo pečius, kuris miegojo tolimiausiame bokšto užkampyje. Ir štai jis sukasi, svyra, linguoja visa galva ir uždainuoja. Jo balsas vaikiškas ir tyras. Šalia jo triukšmingai sujuda besirengiančių užsidirbti sau duonos paukščių būrys. Dangaus skliautas ką tik, lyg švelni vaisiaus odelė, praskirdo, ir iš jo veržiasi rausvos spalvos sunka. Pro tą siaurą plyšį pasirodo miesto kontūrai; po to sujuoduoja pušynų veltinis; ir prasikala švelnus dvynukių kalvų siluetas. Po truputį yra migla, kurią nuaudė naktis dauboje, ir apsinuogina rasos atjauninta pieva bei linksmai išdykaujantis kelias.

Jį su atlaidumu stebi "Varpas --Protėvis 1766. Jie abu beveik to paties amžiaus. Apvalainas ir taikus, jis apgailestauja kelio nekantrumą. Kur gi taip džiaugsmingai nušokuos šis sutvėrimas? — pavakare vis tiek jam reikės sugrįžti pažeme, nusiavusiam ir pavargusiam kaip kiekvieną vakarą. Varpo tiesa: atrodo, lyg artėjant nakčiai, visi takai vestų atgal į miestelius.

"Varpas - Protėvis 1766" sako tai dar tebesnausdamas. Iš tikrųjų, jis tepabunda tik apie dvyliktą, ir net tada jis dar labai mažai užsiėmęs; jis šneka tik tiek, kiek reikia, leisdamas pasigirti devyniems žodžiams — devyniems Ave Maria varpo dūžiams, kurie suskamba ir nutolsta, užakcentuodami karščio tylumą mieste, vienkiemiuose, girvose, apleistam kelyje... Šis varpas palieka saulės apšviestam gamtovaizdyje lygiai tokią pat ramybę, kaip ir vakarinis. Girdisi tolumų tylumos, tartum jos susiartintų, lyg viena kitą pajustų, išnaudodamos vienatvę. Nesimato nieko; net ir šunes sulenda į namus ir susispiečia apie šeimyninį stalą. Dangaus skliautas ir kalnų viršūnės atrodo dar daugiau saulėti, nes slėniai, sodai ir namai palinksta prie žemės popiečio miegui.

Visi varpai kybo nejudėdami iki mišparų. Pro skliautus skverbiasi kvapsniais šviesos spinduliais vidurdienio peisažo atspindžiai ir zvimbia lyg bitės atvirose varpų lūpose. Aplink kupolą skrajoja šviesiaplunksnis paukštis; jo akys mirga nuo beribių plotų; jo išskleisti sparnai sukelia danguj plunksnų virpėjimą, kuris jaudina, lyg andalūziška daina; paskui jis dingsta dangaus mėlynėje. Varpai lieka vieni. Saulė skverbiasi į juos, pasklinda juose lyg kraujas, pripildydama jų skliduną taurę šviesos.

Šventės ir didingi minėjimai juos išjudina, lyg pakvaišusius. Visa aplinkuma įsijungia jų džiaugsman; visas dangus pavirsta varpu. O jie negali sulaikyti širdies, kuri juose šokinėja, ir visi kvėpuoja vienu atodūsiu, kyla ir leidžiasi visi kartu. Net ir tolumoje juntama, kaip jie leidžiasi džiaugsmo perpildyti, skaidriais, švelniais balsais, pradeda žaisti žolėje, vėl pakyla ir susimaišo, lyg lapų ir vaikų sūkuriai.

Vienas pakeleivis panoro juos pagauti, tačiau neįstengia, nes jo krūtinėj daužosi ir skraido šio akimirksnio varpai, o jis norėtų turėti tuos, kuriuos girdėjo skambant išeidamas.

Nekalti ir geručiai skambina jie maldoms. Ir kai nutyla, žmonės, kurie eina keliu, pasijunta dar toliau nuo miestelio.

Varpų širdys sulipo miegui į savo aukštose ląstose kybančius lopšius. Jie pradeda justi nemalonų nakties priartėjimą. Šalčio pilnos akys žiūri į juos, ir juos paliečia drėgmės ir tylumos sparnai. O jie jau buvo užmiršę šiuos nelabuosius. Palengva didžiuliai paukščiai juos apsupa savo aksominiu plasnojimu. — Kur dingo šviesusis beribių paukštis, kuris paniro dangaus mėlynėn?

Bet visas dangaus ir laukų fonas prisipildo varpelių, žvaigždžių ir vabzdžių sparnelių plazdenimo.

Po truputį jie visi virsta sidabriniais mėnulio šviesoje. Ir tada varpinė įgyja jaunatvės grožio, kaip tik tuo laiku, kai visi suolai ir kėdės apsinuogina visame savo senatvės grakštume. Tai graži žilais plaukais motina, kuri apsivelka savo senobinį verstuvių drabužį, kad ją pamatytų dukros. Varpinė yra kartu ir žmogiška, ir lyg augalas; jis stiebiasi lyg ranka, iškelianti mėnulio vynuogių kekę.

Dabar varpai įkūnija miestelio ramybę ir taiką. Dienos metu jie, taip kaip šaltinis ir aikštelės medžiai, kaip balandžiai, iš židinių kylantys dūmai ar vaikai, kaip visi, užakcentuoja gyvenimo pulsą miestelyje. Bet jie visų daugiausia; jie jį apsupa iš viršaus ir iš tolo; nuo ten, kur prasideda juos girdėti gyvulių bandos, pravažiuojantys, pakeleiviai. Jie prasiskverbia pro kievieną oro suvirpėjimą; jie tampa pulsu, balsu ir tonu; jie suartina duonos raugo, džiūstančių vynuogių, vyno statinių, išskalbtos drobės — visus miestelio kvapus. Visos ribos skamba tartum vienas akordas šioj gilioj tyloj; atrodo, lyg dirvos ir takai būtų apjungiami tos pačios formos. Pasigirdus varpams, pasijunta, papildant ją visais prisiminimais, vietovės pilnuma visame savo matomume ir netgi savo polytyje, nes juose virpa laikas. Sustojęs praeities laikas tarp keturių saulėlydžio auksu žėrinčių kiparisų oriai besiilsinčių generacijų; taip pat praeinantis šio akimirksnio laikas, virpantis lyg nematomas paukštis, kuris paliečia mūsų smilkinius; bet taip pat ir ateities laikas, kuris išnirs horizonte lyg naujas vėjo pūstelėjimas, ir kuris bus verpiamas pageltusiame varpinės ratelyje. — Varpai audėjai. Jie taip pat ir vinių kalėjai; kiekvieną dieną ir kiekvieną naktį jie atidaro ir užveria raudoną šviesos skrynią. Štai varpų portretas. — O varpininkas? Iš tiesų, vargšas varpininkas!

Bet juk kaip ten bebūtų, žmonės galvoja, kad vienintelis varpininko užsiėmimas yra skambinti varpais!

Vertė **B Ciplijauskaitė**

—

Knygos yra didžiųjų žmonijos vertybių saugotojos. Geriausia, kas buvo manyta ir išrasta, jos išsaugoja, ir perduoda naujiems šimtmečiams visa tai, kas pasaulyje vertingo buvo.

G. Freytag

Split by PDF Splitter

Mintys ties "Įlūžusiais tiltais"

Prano Naujokaičio romaną perskaičius

DANUTĖ BINDOKIENĖ, Chicago, Ill.

Prietaringoji baimė

Lietuviškasis romanas išeivijoj vystosi labai pamažu. Jo kelias pirmyn yra tiktai žingsninis, o turėtų šoktelti plačiais šuoliais, kad neatsiliktų nuo laisvojo pasaulio literatūros lygio. Mūsų dienų rašytojai turi tiesiog prietaringą baimę (su mažomis išmitimis) iškrypti iš nusistvėjusių tradicijų vėžės. Kiekviena nauja tema, modernesnė forma yra sutinkama su nepasitikėjimu, įtarimu, net nedraugiškumu.

Atgal į XVIII šimtmetį

Dar gražiau — neseniai spaudoje pasirodęs Prano Naujokaičio kūrinys "Įlūžę tiltai", lietuviškojo romano raidą nustūmė atgal į aštuonioliktą šimtmetį — į sentimentalizmo laikotarpį. Tiesa, tada sentimentalizmo krypties atstovo Samuelio Richardsono "Klarisa", arba vėliau Ruso "Naujoji Eloiza", parašyta saldžiais žodžiais bei verksmingais sakiniais, turėjo nepaprastą pasisekimą, ypač moteriškų skaitytojų tarpe. Tačiau romanai, prie kurių dūsavo ir alpo aštuoniolikto šimtmečio skaitytojai, šianiden atrodo tiesiog juokingi, gimnazistiški ir naivūs.

Aktuali tema

Pranas Naujokaitis savo kūriniui pasirinko aktualią temą. Tai senstelėjusio, vienišo žmogaus, atsiradusio svetimame krašte, mėginimas rasti sau artimą sielą, kuri gyvenimo beprasmybę padarytų vėl pakeliama. Tėvynėje priklausęs inteligentijos sluogsniui, buvęs gerbiamas ir reikalingas, nublokštas svetur, pasijunta tik paprastu darbininku, dėl savo amžiaus neįstengiančiu pritapti prie naujo krašto papročių, kalbos ir gyvenimo tempo. Tokiam žmogui lieka tik nusivylimas, nepasitikėjimas savimi ir per didelis idealizavimas viso to, kas liko tėvynėje. Tokių lietuvių Amerikoje ar bet kuriame kitame pasaulio užkampyje šiandien nebūtų sunku rasti ir daugiau.

Žilė galvon, velnias uodegon

Toks galėtų būti ir "Įlūžusių tiltų" vyriausias veikėjas Antanas Gruodis. Bent toks jis atrodo, pirmą kartą knygoje sutiktas. Tačiau tas įspūdis greitai pranyksta, verčiant puslapius. Dingsta ir užuojauta vienišam, besiblaškančiam žmogui. Gruodis romane atvaizduotas be charakterio, vaikiškas, nors metų jam jau apie penkios dešimtys. Tuo tarpu jis našlys. Žmona mirė prieš penkerius metus, vienas sūnus žuvo kare, antras taip pat paliko tėvų lizdą. Gruodis jaučiasi vienišas, pasimetęs, niekam nereikalingas. Labiausiai romane yra nesuprantamas toks stiprus žmonos mirties pergyvenimas. Jai gyvai esant, Gruodis sugebėjo domėtis, mylėti ir idealizuoti visą virtinę merginų, žmonai jausdamas tik neišvengiamos, nevisai malonios pareigos jausmą. Likęs vienas, prisimena žavėjusias jį mergaites ir pamažu pradeda dairytis talkininkės įlūžusiems savo gyvenimo tiltams atstatyti.

Daina be galo

Pirmoji, kurios pusėn herojus akis nukreipia, yra Valerija. Ji taip pat našlė — vyras mirė Sibire, gyvenanti žalio priemiesčio puošnioje viloje, apsupta gerbėjų bei gerų kaimynų. Romanas kaip tik pradedamas kelione pas Valeriją.

Iš tų Gruodžio kelionių nuo vienos moters prie kitos yra sulipdytas toliau ir visas romanas. Tai tikrai daina be galo. O tų moteriškučių, tarp kurių plavinėja romano herojus, galėjo būti ir perpus mažiau, ir dvigubai daugiau. Tokį romaną galima pabaigti, kur tik nori ir pratęsti, kiek tik nori. Tik vargu, ar šitokia laisvė kalba už romano vertę.

Nuolatinis kartojimas

Autoriaus stilių galima būtų pavadinti kartotiniu. Tie patys žodžiai ir sakiniai yra nuolat kartojami, pritaikomi kiekvienam veiksmui ar situacijai atvaizduoti. Kai kurie žodžiai (pvz. lyriškas, šviesus), autoriaus ypatingai mėgiami ir tame pačiame puslapyje sutinkami keleta kartų. Yra ir išskirtinai įdomių palyginimų. Pvz. apie vyną Helgos bute autorius taip kalba: "O tų butelių visa pintinė! Žiūrėk, čia išsirpusių uogų kekes kelia Burgundijos vienuogynai, ten ramiai plaukia Reino vandenys pro žydinčius sodus, o čia spindi Italijos saulė ties uždarais slėniais, ten dvelkia gaivinančia vėsa vienuolyno rūsių paslaptingumas. (88 psl.)

Lyg paauglių dienorašty

Ypatinga daugelio sakinių struktūra suteikia knygai savotišką lyrikos formą. "Ir plojo šokėjai iš širdies aš visos" (29 psl.), arba, "Ir esu aš vien tik dalelė maža mano žemės šventos" (91 psl.). Tačiau Naujokaičio dialogai silpni, dažnai neatitinka kalbančiųjų charakteriui. Veikėjai žodžius tiesiog deklamuote deklamuoja. Ypač dirbtinai skamba Kristinos ir Gruodžio atsisveikinimas 213 psl. Jeigu skaitytojas nežinotų, kad kalba pagyvenęs našlys, daug pasaulio bei vargo matęs, ir suaugusi, ištekėjusi moteris, atrodytų, jog eilutės paimtos iš kokio pirmųjų klasių paauglių dienoraščio.

Prie knygos ir viršelis

Knygos viršelis, pieštas Vaclovo Čižiūno, yra visais atžvilgiais pritaikytas prie romano.

Romaną išleido ir spaudos darbus atliko leidykla VAGA, Brooklyne.

Muzikinė kronika

● **Br. Budriūno** kalėdines giesmes, išverstas anglų kalbon, prieš pat Kalėdų šventes išleido bažnytinės muzikos leidykla Robert B. Brown Co., Hollywood, California — 1. "Come adore the born Savior..." ir 2. "Blessed birth of Jesus" mišriam chorui a capella. Pirmutinioji trumpa, antroji tris kartus ilgesnė, sudėtinga, polifoninė, su linksmos nuotaikos judesiais. Leidykla spėjo jas pasiūlyti tik septynioms bažnyčioms ir mokykloms, ir jau tie kūriniai buvo išpildyti amerikiečių tarpe. Manoma, kad kai kūriniai bus leidyklos paskleisti po visą kraštą, tai kitais metais jie galės būti plačiai išpildomi. Kitas leidinys "Deus refugium nostrum" 4 balsų mišram chorui su vargonų pritarimu iš lotynų kalbos išvertė kun. J. Patašius, aprobata Msgr. L. Tulaba, Romoje. Kūrinys grynai bažnytinės nuotaikos, nesunkus išpildyti, tinka offertorium ar šiaip bažnytiniam koncertui. Tos pat leidyklos išleistas. (jž.)

Aldona Valeišaitė Liuciferio šokyje V. Maželio nuotr.

Tiktai kuklūs žodžiai

Po Ald. Valeišaitės ir jos studijos pasirodymo

DANUTĖ AUGIENĖ

Šios mintys apie Ald. Valeišaitės ir jos išraiškos šokio studijos pasirodymą praėjusį sekmadienį Jaunimo Centre bus tik paprasto eilinio stebėtojo. Tai nebus kritika ar nuoseklus vertinimas.

Žinant, kad Aldona Valeišaitė į sceną išvedė 22 mokinius, pradėjus darbą tik prieš 3 mėnesius, norisi ne tik džiaugtis, bet ir stebėtis mokytojos drąsa ir ryžtu.

Pati mažoji grupė buvo sunkiausiai apvaldoma. Išraiškos šokis bus lengvas ir natūralus, kai vaiko siela bus paruošta ir tam pribrendus. Per tris mėnesius to nė nebuvo galima tikėtis. Ypač tai jautėsi pirmoje koncerto dalyje. Didelė kaltė tenka pradžioje nevykusiai perduotai muzikai. Novelės tekstas galėjo būti kopiūriuojamas. Atsidarius scenai, dėmesys buvo suskaldytas į tris taškus, ir šitai vargino žiūrovą. Veido išraiška — svarbus faktorius tos rūšies šokyje. Marija tą sąlygą išpildė. Nedėkingą sėdinčios rolę atliko gerai, bendraudama su aplinka įvairių išgyvenimų reiškimu veide.

Antroji vakaro dalis buvo įvairi ir spalvinga. Įžangoje E. Vambutaitė reiškėsi nelaisvai, nes mažoji Danutė buvo reikalinga globos. Maršo pirmoji pora buvo beveik be priekaištų. Saldainių karalaitė pasirodė reto gražumo kostiume, buvo sultinga savo judėsiuose. Trepekas — ritmiškai šokėjoms buvo pergreitas ir didesnės daugumos nepavejamas. Arabiškas šokis įdomiai apvaldytas. Kinietiškas šokis tikrai švariai išpildytas, o Kristina Žebrauskaitė buvo tikrai natūrali ir įsijautusi į savo vaidmenį. Gėlių valsas mielas akiai, tačiau jautėsi susiklausymo stoka.

Be abejo, ir studijos vedėja ir mokiniai žinojo, kad negalės būti tobuli, jiems svarbu buvo parodyti, kad pradžia yra ir ateitis žada džiuginančių rezultatų. Tėvų pasišventimas, mokinių ištvermė ir mokytojos neginčytini sugebėjimai nunokins masinantį vaisių, kurs šį kartą dar buvo pusiau žalias.

Trečią dalį išpildė pati Ald. Valeišaitė. Ji reiškėsi subrendusiai, buvo turtinga judesių ir pergyvenimų įvairumu. Jei Mozarto Romanse ji vaizdavo 18 šimtmečio lėlę, kuri buvo klasikinio baleto ir išraiškos šokio junginys, tai vėlesniuose šokiuose vis labiau ryškėjo savo vidaus pergyvenimus perduodama ir juos techniškai darniai atlikdama. Tokia ji buvo Polichinelli, Gatvėje, Pliaže ir Sode. Kiekviename ji sukūrė savitą charakterį ir jam davė spalvą, nors kai kur galėjai jausti sustojimą pusiaukelyj ir nuovargio šešėlį. Gal, iš tikrųjų, tik ekspresionistinė muzika tinka labiausiai šios rūšies pasirodymams, nes išraiškos šokis juk toje epochoje ir išsivystė. Klasikiniai autoriai visada yra tampriau suaugę su klasikiniu baletu ir savo tobulumu sunkiai nugalimi išraiškos šokyje.

Sceninis dekoravimas, kuriam eskizus paruošė Vytautas Virkau, ramus ir gerai išdėstytas; kostiumai pasigėrėtinai gražūs ir turtingi, choreografinė medžiaga išmąstyta ir įdomi.

Gudų rašytojų biografijų kraipymas

Šiemet sukako 85 m. nuo gimimo ir 45 m. nuo mirties gudų rašytojos Aloyzos Paškevičiūtės - Kairienės (inž. dr. Stepono Kairio pirmosios žmonos). Sukaktį paminėjo gudų spauda tėvynėje ir išeivijoje. Rašytojos biografija paskelbta "Lietuvių Enciklopedijos" XXII t. 136 psl. Biografija paremta rašytojos vyro ir draugės Julijos Vitan - Dubeikauskienės atsiminimais. Trečią nurodytą biografijoje šaltinį tenka pataisyti. Tai yra 1956 m. Minske išleista stora knyga "Narysy pa historyji bielaruskaj litaratury" vardu. Rašytoja, esą, gimė Peščianų kaime, Lydos apskr., kaimiečių šeimoje ir "sunki ir nedžiaugsminga buvo būsimosios dainės vaikystė..." Šiemet Miensko "Literatura i Mastactva" porina, kad Paškevičiūtė (slapyvardė Ciotka — Teta) "gimė pasiturinčio valstiečio šeimoje. Vaikystėje ji nepatyrė nei bado, nei nepritekilaus..." O tikrumoje rašytoja gimė savo tėvų bajorų palivarke! Bet bajorystė šiandien Gudijoje jau nebe madoje! Taigi tenka biografijas "taisyti". Ir tokių pataisymų nemaža. Net bajoras J. Kupala literatūros "istorikų" perkeltas į valstiečius.

(L. B. T.)

KVIEČIAME APLANKYTI NAUJAS PATALPAS!

CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Pres.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2%

Naujas aukštas dividendas numatoma mokėti ant investavimo sąskaitų nuo Vasario mėn. 1 d., 1962 m.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 1 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETV. ..... 9 v. r. iki 8 p. p.
ANTRAD. ir PENKTAD. ..... 9 v. r. iki 5 p. p.
ŠEŠTAD. ..9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta.

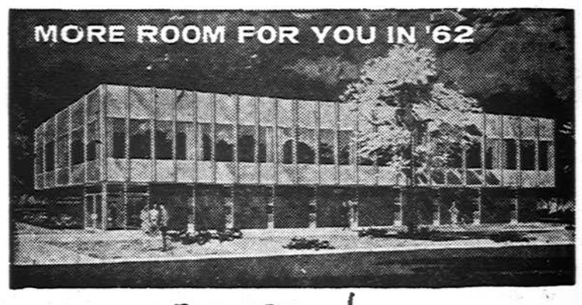

GRAND OPENING CELEBRATION

January 2 — January 30

Taupytojams nemokamai

Laike sausio ir vasario mėnesių, šis gražus 10—puodukų "Collector's Corner" kavos indas su šildytuvu bus jūsų dovana, kada atidarysite taupymo sąskaitą padėdami $500.00 ar daugiau, arba jei tą sumą pridėsite prie savo dabartinės sąskaitos. Viena dovana šeimai ir jūsų sąskaita turi būti padidėjusi mažiausiai $500 suma šių dviejų mėnesių laikotarpyje. Jei Jums patogiau, taupykite prisiųsdami paštu. Mes prisiųsime Jums dovaną.

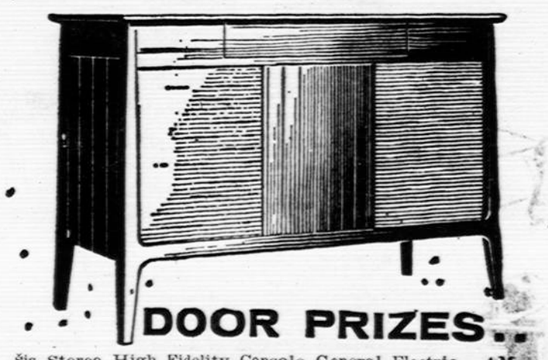

DOOR PRIZES...

Šis Stereo High Fidelity Console General Electric... AM-FM-Patefono Kombinacija... bus mūsų didžioji dovana— Grand Prize. Bet kas gali laimėti. Nėra "varžybų"... nieko daugiau kaip tik užsiregistruoti. Kiti prizai bus Tranzistorinis Radijas, Automatinis Kavos Virdulis, ir "Snooz-Alarm" Žadinamasis laikrodis. Traukimas įvyks 1962 m. sausio 30 d. Laimėtojams nereikės čia būti. Jiems bus pranešta laišku

4 1/2% Mokame už investavimo sąskaitas

DIVIDENDAI išmokami kas metų ketvirtį
Kovo 31
Birželio 30
Rugsėjo 30
Gruodžio 31

JUOZAS F. GRIBAUSKAS

ST. ANTHONY SAVINGS
and Loan Association
1447 So. 49th Court Cicero 50, Illinois City 242-4395 Suburban 656-6330

KVALIFIKUOTOS RANKOS ir AKYS

Ne visi vaistai yra pagaminami vaistų gaminimo laboratorijose. Daugelį receptų mes turime išpildyti tik iš užrašų. Tokiu atveju tik tikslus pasvėrimas ir išmieravimas yra labai svarbu. Kai mes išpildome receptą, Jūs galite būti užtikrinti, kad ji tiksliai išpildysime, kaip daktaro užrašyta.

Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie veikia pasekmingai. Turime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujausių ir vėliausių išrastų.

DARGIS DRUG STORE
CHARLES P. DARGIS
Reg. Pharmacistas
2425 W. Marquette Road
Chicago 29, Ill.
Tel. HEmlock 4-6050
RELIABLE PRESCRIPTIONS

VALANDOS:
Kasdien 9:30 v. r. iki 9 val. vak.
Šeštad. 9:30 v. r. iki 6 v. v.
Treč. ir sekmad. uždaryta.

INVENTORINIS
IŠPARDAVIMAS

INVENTORINIAME IŠPARDAVIME PIRKSITE VISAS MEDŽIAGAS LABAI PIGIAI.

PASINAUDOKITE ŠIA RETA PROGA!

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffeta, aksomo ir kitų medžiagų siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą — už žemas kainas! Gavome specialių medžiagų paltams kaip vyrų, taip ir moterų: Veliūro, činčilos ir "needlepoint", kuriuos dar galima suspėti pasiųsti artimiesiems Lietuvon.

STEIN TEXTILE CO.
616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.
TELEFONAS — HARRISON 7-3737

Mūsų naujas adresas yra tik blokas į rytus ant Roosevelt Rd. nuo mūsų anksčiau buvusių patalpų.

Automobilius galite pastatyti nemokamai už kampo į šiaurę ant Jefferson St. — aikštėje

Atidaryta kasdien įskaitant ir sekmadienius nuo 9 v. r. iki 5:30 p. p. Pirmadieniais uždaryta.

GAZO APŠILDYMO KROSNIŲ IŠPARDAVIMAS:

SIEGLER, MONOGRAM, MOORE ir daugelio kitų firmų

nuo $12.95 ir aukščiau

Specialus išpardavimas išstatytiems pavyzdžiams. 3-jų dalių Sectional svečių kambario komplektas ir 2-jų dalių svečių kamb. komplektui ir miegamojo kamb. koplektui.

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reik menų.

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Sav.
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvirt. 9 v. r., antr., treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 po pietų

Split by PDF Splitter

ŽMOGAUS UŽDAVINIAI

(Atkelta iš 1 psl.)

koms nustelbiant vieną ar daugiau prigimties dimensijų, asmuo patenka į gilų pasąmonės konfliktą, nustelbtoms savybėms veržiantis į sąmonę ir į savo atsiskleidimą. Tokia padėtis sudaro netvarkos šaltinį to asmens elgsenoj. Toks asmuo yra suskilęs, ir prityręs stebėtojas jame mato pakrikimo simptomų. Šv. Tomas Akvinietis teisingai pastebi, kad asmenys, kurie yra konflikte su savo prigimti, negali būti taikoje su savo aplinka. Vidinės disharmonijos žlugdomi tėvai negali išlikti santaikoje su savo vaikais, valdovai su savo pavaldiniais ir valstybės su kitomis tautomis.

Nemaža brėstančiųjų dalis išgyvena "save triuškinančius" įvykius, sukeliančius nepriimtinas reakcijas. Tai dalinai išaiškina subrendimo stoką socialinėse ir moralinėse savybėse. Dvasinė prigimtis yra nelengvai įžvelgiama, todėl ir jos tendencijos dažnai sulaukia klaidingos interpretacijos. Be kasdieninės religinės įtakos brėstančiojo religinė motyvacija nepasieks savo pilnumo. Be nuolatinio kultūros objektų stebėjimo, jaunuolio estetinis ar juridinis nuvokimas negali pasiekti jo prigimtyje duoto šių galių lygio. Beprincipinis auklėjimas neišsaukia prisirišimo prie aukštų siekimų.

Reikia pabrėžti, kad motyvacinė sistema yra individuali, nes kiekvienas žmogus turi savo specifinę prigimtį, praeitį, sugebėjimus, trūkumus ir polinkius. Ji yra artimai susijusi su aplinkos veiksniais, kurių įtakos kai ką skatina, kai ką užgniaužia. Kaip organizmo išlaikymas yra susijęs su ritmiškai susidarančių trūkumų patenkinimu, taip ir psichinis vaiko ir jaunuolio brendimas yra neišskiriamai surištas su jo gaunamu "dvasiniu penu", ypač išreiškiamu emociniu prisirišimu prie vertybių ir jas simbolizuojančių objektų.

Pilnas žmogaus prigimties ir galių supratimas tegalimas stebint jo pasireiškimus **laisvoje** aplinkoje, kurioje randama viskas, kas yra žmogiška ir ne konglomeracijos , bet tvarkos formoje. Tokioje aplinkoje yra galimas pilnutinis savo individualios prigimties realizavimas, asmeniui palaipsniui vystant savo galias ir jas tikslingai panaudojant. Tik čia gali atsiskleisti aukšto laipsnio vidinė tvarka ir pilnas uždavinių repertuaras. Pilnutinis savęs atradimas yra laisvės ir tinkamų auklėjimo įtakų padarinys. Aukštesniam brendimo laipsny tai yra taip pat vidinės drausmės ir saviauklos išdava.

Žmogui brėstant, pajuntamas stiprus atsakomingumo jausmas padaryti savo gyvenimą vertingu. Kai žmogus pastebi, kad jis prarado veiksmo darną ir nieko reikšmingo neatsiekia, jame atsiranda noras pradėti gyvenimą iš naujo. Kadangi tai negalima, jis bando atrasti naujų uždavinių savo gyvenimo vertingumui pakelti. Surasti uždaviniai pakelia asmeninį efektingumą ir palengvina struktūrinį **tikslo - priemonės** modelio formavimą. Viengos **pasaulėžiūros įgijimas** suteikia motyvacijai prasmingą visumą. Tarp daugelio kitų G. W. Allport nurodo, kad subrendusiam asmeniui **religija yra** pačiausia **bazė sukurti prasmingai pasaulėžiūrai. Krikščionybėje randama tikra vertybių** hierarchija. A. Angyal pabrėžia, kad po gerai užbaigto gyvenimo mirtis nėra baisi, gi po blogai vesto — ji yra tragiška.

Išvados

Savo pažinimo versmėmis menas ir mokslas, filosofija ir religija laisvina ir turtina žmogaus dvasią. Kadangi žmogaus prigimtyje glūdi pažinimo galios, jis siekia įžvelgti dalykų reikšmę ir prasmę. Bent laiks nuo laiko jis panagrinėja ir stengiasi suprasti savo gyvenimo uždavinius ir tikslą. Žmogaus veiksmuose atpažįstama valia atrasti prasmę — **Wille zur Sinn** (V. Frankl.). Iki apreiškimo ribos mokslas ir filosofija pradeda atsakyti Šv. Augustino iškeltą **questio mihi factus sum.** Nors paskutinės trys generacijos daug girdėjo apie mokslo ir religijos konfliktą, esmėje jo nėra. Pilnai suprasti šie pažinimo keliai viens kitą papildo ir tuo pačiu atbaigia žmogaus atsiekiamą pažinimą. Pats garsiausias mūsų amžiaus fizikas M. Planck pabrėžia, kad tarp religijos ir gamtos mokslų nėra jokių prieštaravimų. Atvirkščiai, jis nurodo, kad "religija ir mokslas yra paralelūs keliai link Dievo", rodą "Visagalinčio Proto duotą racionalią tvarką".

Gyvenimo eigoje žmogus turi palaipsniui kilti nuo medžiaginiai organizminio vystymosi iki psichiniai dvasinio subrendimo ir gyvenimo uždavinių bei prasmės atskleidimo. "Aprūpintas laisve, sąmone ir sąžine žmogus tampa tuo, kuo jis save padaro", nusprendžia S. Kierkegaardas. Savo laisvos valios pagalba žmogus gali darbuotis kitų ir savo idealų labui visuomenės, tautos ir kultūros baruose, bet jis taip pat gali nuo jų nusigręžti. Tik gyvendamas pilna savo prigimtimi, žmogus pajunta vidinę ramybę. Paversdamas besąmonines tendencijas ir sąmoningai pasirinktus motyvus į savo priemones ir tikslus, žmogus dar turi atrasti ir kelrodį, kitaip "jokie vėjai nepadės tam, kuris nežino savo paskirties uosto".

Filosofijos ir mokslo daviniai nurodo, kad vystant savo prigimtį, vienas iš esminių žmogaus uždavinių yra **padidinti tvarką** jau egzistuojančioj tvarkoj. Tik pakeldamas darną ir integraciją **savyje,** visuomenėj ir tautoje, asmuo mokslo prasme siekia savo prigimties realizavimo.

● **Prof. Giuseppe Ricciotti, KRISTAUS GYVENIMAS,** p. 965. Iš italų kalbos 14 laidos originalo išvertė kun. P. Dauknys, MIC. Išleido Londono Marijonai, padedami prenumeratorių, 1962 m. Spausdino Nidos spaustuvė Londone. Įrišta kietais puikiais viršeliais. Amerikoje ir Kanadoje pagrindinis platintojas "Draugas", 4545 West 63rd Street, Chicago 29, Illinois. Knygos kaina 7 doleriai.

Tai yra pirmasis toks platus mokslinis ir kritinis veikalas apie Kristaus gyvenimą lietuvių kalba. Knygoje atvirai paminimi visi sunkumai ir visi priekaištai, surišti su Kristaus asmeniu ir evangelijomis. Į juos atsakoma, remiantis paskutiniais mokslo daviniais. Evangelijos pasakojimai, įjungti į naujus laiko ir vietos rėmus, gyvai atsiskleidžia prieš mūsų akis. Ši knyga jau išversta į 23 kalbas!

Alyvos, anglys, kūrenimo sistemų pakeitimai ir pataisymai
BLUEFIRE OIL CO
DR 3-3683
(24 VAL. TARNYBA)
Žemos kainos, greitas ir sąžiningas patarnavimas
Atstovas V. DOBA, HE 4-5880

MOVING
F. KASPARAS
Vietoje ar toli — patyrusių sąžiningas, švarus patarnavimas
TO 3-1262 Cicero, Illinois

TERRA
3237 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. 434-4660.
Kristalas, porcelanas (china) sidabras, gintaras, aukso ir kitokios brangenybės, etc., etc. Kainos nupigintos, pasirinkimas — didelis.

PINIGAI SIUNČIAMI Į LIETUVĄ
oro paštu—bet kokioje sumoje iki $300 tik už
$1.65
Kadangi senus rūbus ir kai-kuriuos maisto produktus negalima siųsti į Lietuvą, daug kas dabar siunčia tik pinigus—per
Amalgamated Bank
International Dept.
111 SO. DEARBORN ST.
Tel. FRanklin 2-4100
Chicago, Ill.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

TELEVIZIJAS
paprastas ir spalvotas nebrangiai taisau. Už patarnav. vietoje $3.00, už dirbtuvės darbą — $10.00 ir dalys
Pigios paveikslinės lempos.
J. MIGLINAS
2549 W. 69th St. II a. PR 6-1063

MOVING
Apdraustas perkraustymas iš įvairių atstumų
A. VILIMAS
3415 S. Lituanica Ave.
Tel. FRontier 6-1882

Drink LEMON-ICE LIQUEUR
Prie užkandžių gerti:
STUMBRINĘ, ZUBROVKĄ ir SKAIDRIĄJĄ
Prie kavos likerius:
LEMON-ICE, MIDUOLĮ
Dėmesio!!! — Šiuos gėrimus reikalaukite tiktai su JEROME Co. pilstytuvės lebeliu. — Rekomenduojame vokiškos firmos
WALL FLEISCHHAUER likerius
MOCCA ir CHERRY

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store
5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
JANUARY — SAUSIO 18, 19, 20 D. D.

DUJARDIN 84 PROOF GERMAN BRANDY	Fifth	$5.29
COEUR DE FRANCE CHAMPAGNE COGNAC	Fifth	$4.29
EXSHAW 80 PROOF FRENCH COGNAC	Fifth	$3.98
GRAIN ALCOHOL 190 PROOF U. S. P.	Fifth	$4.89
KAHLUA IMPORTED MEXICAN COFFEE LIQUEUR	Fifth	$4.98
RASPBERRY, STRAWBERRY or ORANGE ICE LIQUEUR	Fifth	$3.29
IMPORTED POLISH KRUPNIK 80 PROOF.	Fifth	$5.19
SICILIAN GOLD WINE CREMOVO, MANDORCREMA, CREMA, CAFFE.	Fifth	$2.39
SPECIAL CLOSE OUT PRICE ON ALL WHISKIES IN DECANTER BOTTLES.		
SOUTHERN COMFORT	Fifth	$3.98

50 YEARS 1912 - 1962
50th ANNIVERSARY CELEBRATION
JAN. 2-30
Mes švenčiame Auksinę Metinę Sukaktį. 50 metų gausaus pelno, saugumo, ir draugiško, patikimo patarnavimo taupytojams. Kviečiame Jus atsilankyti!
DOVANOS TAUPYTOJAMS
Mūsų sukaktiės dovana yra gražus paauksuotas komplektas — druskinė ir pipirinė ir cigarečių žiebintuvėlis. Padedant $100 ar daugiau, naujon arba esančion sąskaiton.
Viena dovana šeimai.
50 vertingų prizų traukimas.
Visi gali dalyvauti.
FREE
GRAND PRIZE RCA COLOR TV
HOLLIWOOD ROTISSERIE
POLAROID CAMERA
GOLD-PLATED CORY COFFEE MAKER
8 MM MOVIE PROJECTOR
50 VALUABLE PRIZES in all
NEMOKAMAS SUVENYRAS kiekvienam atsilankiusiam minėjimo laikotarpyje.
HOURS
Mon. Tues. Fri. 9 to 3
Thursday 9 to 8
Saturday 9 to 1
Closed Wednesdays and Legal Holidays
FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION — SAFETY OF YOUR SAVINGS INSURED UP TO $10,000
Peoples Federal Savings
AND LOAN ASSOCIATION
1618 West 18th St. (at Ashland)
Chicago 8, Ill.
HAymarket 1-5500
STANLEY W. ROPA, President

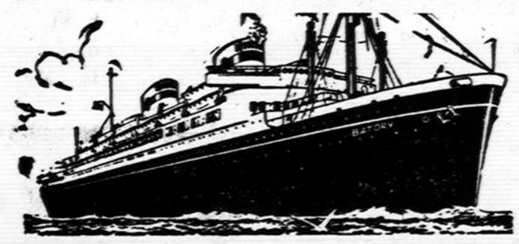
APLANKYKITE SAVO TĖVYNĘ!
Vykite patogiai ir komfortiškai žinomu
M.S. BATORY
Gdynia America Line laivu, iš Kanados uostų į Southamptono, Kopenhagos ir Gdynios Baltijos pakraštyje (Lenkijoje) ir iš ten traukiniu arba automobiliu į visas Rytų Europos dalis.
Batory—tai modernus, be dėmelės švarus laivas, su nepaprastai gražiai išpuoštais svečių kambariais ir patogiomis erdviomis kabinomis. Jūs pasidžiaugsite šiltu draugiškumu, tradiciniai puikiais valgiais ir mandagiu patarnavimu, siekiančiu patenkinti keleivius ir jiems padėti.
43
1962 IŠPLAUKS
Iš QUEBEC—Bal. 6 d.; Iš MONTREAL—Geg. 4 d.; Birželio 8 d.; Liep. 6 d.; Rugp. 10 d.; Rugs. 14 d.; Spal. 15 d.; Lapkr. 13 d.; Iš QUEBEC—Gruod. 10 d.
Dėl rezervacijų ir inofrmacijų pasitarkite su savo vietiniu kelionių agentu arba
GDYNIA AMERICA LINE
220 BAY STREET TORONTO, CANADA

PLANINGAS TAUPYMAS MOKA GERUS DIVIDENDUS
Kiekvienas žmogus turėtų atliekamus nuo pragyvenimo pinigus taupyti kas savaitę.
Taupyti reikia: senatvei, vaikų mokslui, įsigijimui namo, automobilio, atostogoms, vestuvėms, krikštynoms ir kitiems reikalams. Kas turi susitaupęs pinigų, tas jaučiasi saugesnis ir laimingesnis. Pradėk taupyti šiandien!
4 1/4 %
METINIS DIVIDENDAS mokamas visoms santaupoms
MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. VIrginia 7-7747
Savings Insured to $10,000 by F. S. L. I. C.
Automobiliams vieta greta mūsų įstaigos

V-ALANDOS:
Pirmad. nuo 12 iki 8 popiet
Antrad nuo 9 iki 4 popiet
Trečiad. uždaryta visą dieną
Ketvirtad. nuo 9 iki 8 popiet
Penktad. nuo 9 iki 8 popiet
Šeštad. nuo 9 iki 12:30 p. p.
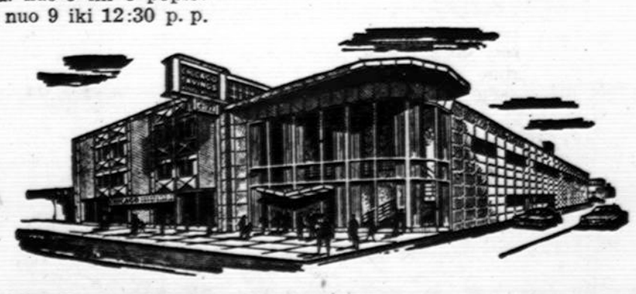
Chicagos Savings bendrovės naujai padidinta įstaiga su dviem kiemais automobiliams užima 290 pėdų plotį. Tai viena įdomiausioji ir mūsų klijentų patogumui puikiausiai įrengta įstaiga Chicagoje. Aukšti dividendai, apdraustas saugumas, skubus ir malonus patarnavimas.
Taupykite ir skolinkite pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje — Marquette Parko apylinkės centre.
Current Dividend up to 4 1/4 %
CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 South Western Avenue. Chicago 36, Illinois GRovehill 6-7575

Split by PDF Splitter

Po literatūros pasaulį

(Atkelta iš 1 psl.)

dinimai, tuo tarpu iš vokiečių į svetimas kalbas tų knygų išversta 1205 pavadinimai. Šie skaitmens sakytų, kad užsieninė kūryba Vokietijoje vis dar pirmoje vietoje, tačiau aišku, kad užsieniuose auga ir vokiškosios literatūros paklausa. Pagal leidėjų pasisakymus būdinga, kad pastaruoju metu jau mažėjanti anglo - saksų kraštų romanų paklausa. Vis daugiau domimasi ir nebūtinai Vakarų kraštų literatūra ir pvz. pastaraisiais metais vis daugiau išleidžiama lenkų, vengrų ir kt. europinių, satelitinių kraštų kūrybos. Vokiečiuose daug sėkmės turėjo lenko Potockio "Saragossos rankraštis" ir viena Bruno Schulz knyga.

Vis aukštas prancūzų prestižas

Pasižvalgius po literatūrinį vokiečių pasaulį, tenka pastebėti dar vieną bruožą — prancūzų literatūros prestižas vis dar aukštas. Čia stebime panašų reiškinį, kaip ir filmų srityje — prancūziškoji vad. "naujoji banga" su savo jaunaisiais kūrėjais tebėra nuolatinė pokalbių tema. Domimasi avangardine literatūra ir avangardiniais filmais — štai, Venecijos filmo festivalyje premijuotas Alain Resnais filmas "Pernai Marienbade" šiuo metu virto tikra sensacija (bet tik rimtosios publikos tarpe). Vokiečiai vis su pomėgiu graibsto to literatūrinio avangardo prancūzų autorius, kaip Robbe - Grillet, Cayrol, Joseph Kessel, Julien Green ir kt. Viskas įdomesnio skubiai išverčiama iš prancūzų į vokiečių kalbą ir dabar tik klausiama — ką gi tie išradingieji prancūzai patieks svarbesnio kitais metais?

Agentai ir leidėjų tarpe

Kai įvairūs agentai siaučia filmų, teatro srity, tai jų veikla pastaraisiais laikais dar pagyvėjo ir literatūros pasauly. Vieni juos keikia, kiti jų veiklą laiko reikalinga ir ypatingai atsižvelgus į vis didėjančią knygų rinką. Štai, jei kas nori išversti kurį nors anglo - saksų kraštų kūrinį, jis privalo gauti leidimą (licensiją) ir tai neįmanoma be agentūros. Didžiųjų JAV rašytojų tarpe tik Faulkneris — išimtis. Jo knygų teisėmis disponuoja amerikietis leidėjas, o kitų autorių vertėjai verčiami mokėti dažnai didelius mokesčius įvairių agentūrų pareigūnams. Iš anglų - amerikiečių beletristikos šį rudenį pasirodė naujosios kūrybos vertimai senųjų autorių — Greene, Snow, Warren ir iš jaunųjų — William Styron, Stanley Ellin.

Uwe Johnson — literatūrinė sensacija

Kai kurios vokiečių knygos yra atkreipusios ir užsienių dėmesį ir greitu metu numatoma jas išleisti tiek JAV, tiek ir kituose kraštuose. Šią žiemą JAV išleis iš spaudos Guenter Grass "Die Blechtrommel", o talentingojo Uwe Johnson romanas "Das dritte Buch ueber Achim" virto pačiu pirmuoju vokiečių "bestselleriu". Romanas jau verčiamas ir į anglų k. ir 1962 m. numatomas išleisti net dešimtyje kitų kraštų. Ogi šis autorius debiutavo vos prieš pora metų.

Skaitytojai vis daugiau domisi pietinės Europos ar P. Amerikos literatūriniu pasauliu. Ispanų klasikai ir modernioji ispanų literatūra su tokiais vardais, kaip del Castillo, del Valle - Inclan irgi randa daug skaitytojų. Kreipia dėmesį toks Georges Conchon (ispanų civilinis karas) ar ir afrikietis Ake Loba.

"Pikantiškoji" literatūra jau blėsta

Nors Nabokovo "Lolita" vis dar šviečia kiekvieno knygyno lange ar kioske, tačiau pastaruoju metu jau pastebimas mažesnis dėmesys šios rūšies kūrybai. Jau matyti ir pasipiktinimas kai kurių vokiečių leidyklų praktika paskirų rašytojų kūrinių seriją pradėti skaitytojus "viliojančia" literatūra. Štai rimta Rowohlt leidykla Lawrence knygų seriją pradėjo "Lady Chatterley meilužiu", o Nabokovo kūryba su jo "Lolita". Lygiai panašus vaizdas su japono Tanizaki, jau ir nemažą sensaciją keliančiu "Raktu".

Šalia lengvosios literatūros Fed. Vokietijoje neseniai pasirodė ir visa eilė kapitalinių veikalų — juos išleido mažiau žinomos leidyklos, tačiau išleido kruopščiai ir be jokių priekaištų. Tų veikalų tarpe minėtini: E. Podachs darbas "Fr. Nietzsches Werke des Zusammenbruchs", anglo Gordon A. Craig istorinė studija "Vokiečių politinis menas nuo Bismarcko ligi Adenauerio". George F. Kennan "Sovietų užsienių politika Lenino ir Stalino laikais", Max Krell'io kronika "Das alles gab es einmal".

Didžiosios leidyklos pasirodo su puikiai išleistais, nepaprastai turtingai ir skoningai iliustruotais veikalais. Apie vieną, greitu laiku išleidžiamą, jau daug kalbama iš anksto, pvz. Friedrich Sieburg'o "Im Licht und Schatten der Freiheit", paveiksluota Prancūzijos istorija tarp 1789 ir 1848 m. (per 400 paminktų iliustracijų su komentarais), pagaliau vertas dėmesio ir Econ leidyklos išleistas "Nežinomas Picasso". Lietuvių skaitytojui neabejotinai žinomos vokiečių enciklopedijos, įvairūs leksikonai, kad ir Knaur leidyklos išleisti. Kai kurie tų leidinių, pvz. seniau išleisti apie abstraktinę tapybą ar modernųjį meną, ar neseniai pasirodę Knaur moderniosios plastikos leksikonas (su 400 biografijų) turėtų atsirasti kiekvieno inteligento knygų lentynose. Jei šie pastarieji leksikonai, palyginti, nėra brangūs (siekia iki 20 DM, arba 5 dol.), tai visi kapitaliniai, ypatingai iliustruoti ir mokslo veikalai platesnėms masėms nėra prieinami, nes jų kiekvieno kaina siekia 50—100 DM. ir daugiau. Plačiajai publikai tačiau vykusiai patarnauja pigiosios knygos, vad. "paperbacks". Apie jas — kitą kartą.

● **Vilniuje pasirodė lietuvių literatūros istorijos III t. pirmoji dalis.** Knygoje atitinkamai nušviečiami svarbiausi 1917—1940 metų laikotarpio lietuvių literatūros leidiniai. Įdėti straipsniai apie A. Vienuolį, L. Girą, B. Sruogą, K. Binkį, V. Putiną - Mykolaitį ir kt. rašytojus.

KARPENTERIS

Visokius namų, garažų, vidaus ir išorės, didelius ir mažus pertvarkymus, virtuvės spinteles darau labai prieinama kaina.

IGNAS
Tel. HE 4-5570

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
VIrginia 7-7258-59

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. Halsted St.
Tel. VIctory 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai
Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

CAMERAS AND SUPPLIES
MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS
Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.
Tel. PR 6-8998
3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois

UNIVERSAL SHOE STORE

(Liet. batų krautuvė) YArds 7-0525
(Virš 40 metų Bridgeporte)
Naujausio stiliaus batai visai šeimai
3335 South Halsted Street
Chicago, Illinois
Atdara: kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Pirmadieniais ir ketvitadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

STABDŽIŲ TAISYMAS BRAKES RELINED
Nuo '50 iki '58 metų mašinoms kainuoja:

CHEV., FORD, PLYM.	$14.95
DODGE, PONTIAC, OLDS., STUD., RAMBLER, BUICK	$15.95
MERCURY, THUNDERB., HUDSON	$16.95
CHRYSL., De SOTO, PACKARD	$18.95
LINCOLN, ROADMASTER, CADILLAC	$19.95

Žemos kainos ir čia neišvardintoms mašinoms. Pilnas hydraulinės stabdžių sistemos taisymas (cilinderiai, vamzdeliai, oro šalinimas ir kt.). Taip pat tepimas, alyvos keitimas, smulkūs mechaniški pataisymai, lyginimas ir dažymas.
Nauja dirbtuvė su moderniškiausiais įrengimais.
Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sąžiningu darbu.
ČESAS AUTO REBUILDERS
2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois
GRovehill 6-7777

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION
(Licensed by NESHPOSILTORG)
Paskubina jūsų siuntinius jūsų draugams ir giminėms į bet kurią SSSR dalį.
Siuntiniai APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS — — GAVĖJAS NIEKO NEMOKA —
Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite, negu pirkdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų, tinkamų siuntiniams, pigiau negu bet kur kitur.
Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite arba aplankykite mūsų jums artimiausį skyrių:

NEW YORK 3, N. Y.	39 Second Avenue	Tel.	AL 4-5456
BROOKLYN 7, N. Y.	600 Sutter Ave.	Tel.	DI 5-8808
Woodhaven 21, N. Y.	84—17 Jamaica Ave.	Tel.	VI 3-1477
PASSAIC, New Jersey	176 Market St.	Tel.	GR 2-6387
PATERSON 1, N. J.	99 Main Street	Tel.	MU 4-4619
*VINELAND, N. J.	W. Landis Av. (Greek Orthodox Cl. Blg.)		
LAKEWOOD, N. J.	126 4th Street	Tel.	FO 3-8569
NEWARK 3, N. J.	428 Springfield Ave.	Tel.	BI 3-1797
NEW HAVEN, Conn.	6 Day Street	Tel.	LO 2-1446
PHILADELPHIA 23, Pa.	530 W. Girard Ave.	Tel.	WA 2-4035
PITTSBURGH 3, Pa.	1015 East Carson St.	Tel.	HU 1-2750
CLEVELAND 13, Ohio	904 Literary Road	Tel.	TO 1-1068
WORCESTER, Mass.	174 Millbury St.	Tel.	SW 8-2868
GRAND RAPIDS, Mich.	606 Bridge St. N.W.	Tel.	GL 8-2256
DETROIT, Michigan	7300 Michigan Ave.	Tel.	VI 1-5355
HAMTRAMCK, Mich.	11333 Jos. Campau	Tel.	TO 7-1575
CHICAGO 22, ILL.	2222 W. Chicago Ave.	Tel.	BR 8-6966
CHICAGO 8, ILL.	3212 S. Halsted St.	Tel.	WA 5-2737
Los Angeles 22, Cal.	960 S. Atlantic Blvd.	Tel.	AN 1-2994
SAN FRANCISCO, Cal.	2076 Sutter Street	Tel.	FI 6-1571
WATERBURY, Conn.	6 John Street	Tel.	PL 6-6766
ATHOL, Mass	61 Mt. Pleasant St.,	Tel.	CH 9-6245
BOSTON 18, Mass.	271 Shawmut Ave.	Tel.	LI 2-1767

• Vineland skyrius atidarytas penktad., šeštad. ir sekmadieniais

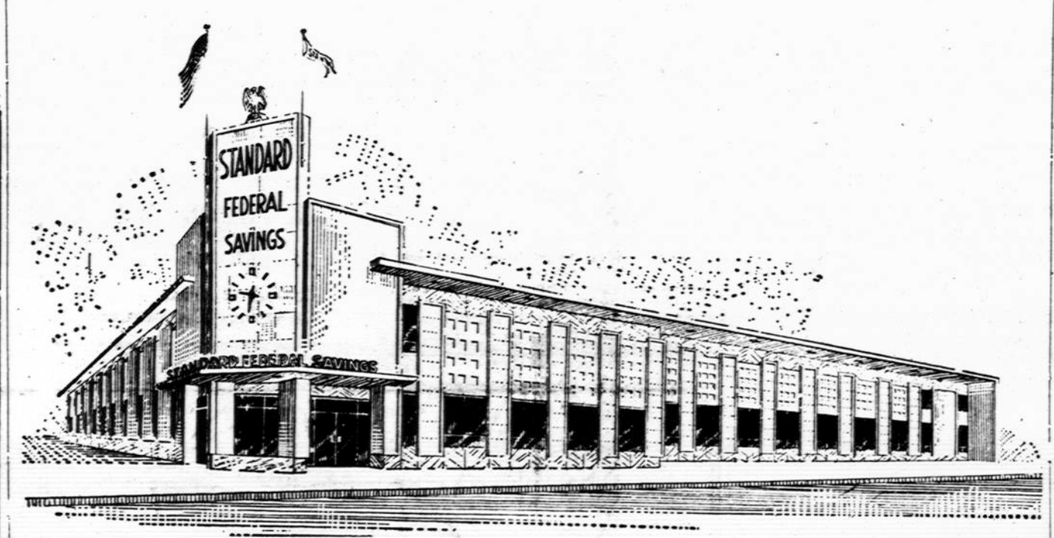

NUOŠIRDŽIAI KVIEČIAME JUS Į MŪSŲ

GRAND OPENING

December 26th through January 30th

Standard Federal Savings, žinoma Jungtinėse Valstybėse kaip viena iš Chicagos Stipriausių taupymo organizacijų, kviečia jus atsilankyti į jų naujai padidinto pastato didįjį atidarymą. Atidarymas bus švenčiamas nuo gruodžio 26-tos iki sausio 30-tos. Visiems taupytojams bus nemokamos dovanos ir gaivinančios vaišės visiems atsilankiusiems tuo laiku. Sutaupos uždirba 4¼ % ir yra apdraustos Federal Savings and Loan draudimo korporacijos.

Standard Federal turtas yra daugiau nei $80,000,000.00 su virš $7,500,000.00 reservų. Yra paruošta pilna "taupykite paštu" programa, arba, jei įmanoma, aplankykit Standard Federal asmeniškai. Yra daug neapmokamų vietų automobiliams pastatyti.

INSURED

STANDARD Federal SAVINGS and Loan Association

4192 ARCHER AT SACRAMENTO, CHICAGO 32, ILLINOIS VIRGINIA 7-1141

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters
O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

Geriausios Anglys ir Kūrenama Alyva Žemiausiomis Kainomis Geriausias Patarnavimas!
Telefonuokite MR. PETER P. RINKUS
GRovehill 6-1000
Special Representative
REINER COAL & OIL COMPANY
47-ti Metai adresu — 1804 West 59th Street

FREE TRANZISTORINIS RADIJAS

KUOMET NUPIRKSITE 800 GALIONŲ KURENAMOS ALYVOS
ARBA
PASTOVUS ŽIBINTUVĖLIS
(Flashlight — nereikia jokių baterijų)

KUOMET NUPIRKSITE 400 GALIONŲ KURENAMOS ALYVOS
GAPS PETROLEUM COMPANY
PILNAS APŠILDYMO—VĖSINIMO—ĮTAISYMAS—APTARNAVIMAS
Tel. — PRospect 6-6677 2735 West 63rd Street
Giving Always Perfect Service

Split by PDF Splitter

Antras Vl. Jakubėno dainų sąsiuvinis

Išėjo iš spaudos antras **Vlado Jakubėno** dainų sasiuvinis, išleistas L. T. B. Kultūros Fondo. Techniškas graviravimo darbas — J. Zdaniaus. Leidinyje šešios dainos aukštam balsui su fortepijonu, parašytos 1924—1944 m. laikotarpyje. Iš jų dvi: "Gėlės iš šieno" (K. Binkio žodžiai) ir "Ievos" (J. Tysliavos žodžiai) buvo 1934 m. išleistos Šv. Ministerijos Lietuvoje. Pirmoji buvo greit išpirkta. Abi dainos nežymiai perredaguotos ir transponuotos žemesnėn tonacijon, pritaikant vidutiniško aukščio sopranui. Kitos dvi: "Daug turėta mylimųjų" ir "Na tai kas" (K. Grigaitytės žodžiai) buvo 1944 vokiečių okupacijos metais atspausdintos V. Petronio leidyklos Kaune. Šioje šalyje šie spausdiniai yra retenybė. Iš šių dainų pirmoji transponuota tonu žemiau, antroji nežymiai perredaguota. Likusios dvi dainos — "Išsvajotą karalaitį" (F. Kiršos žodžiai) ir "Mėlyni varpeliai" (Br. Buivydaitės žodžiai) yra žinomos mūsų publikai, viena iš P. Bičkienės išleistų plokštelių, kita — iš dažno atlikimo mūsų koncertuose.

Šis antras Vlado Jakubėno dainų sąsiuvinis buvo paruoštas spaudai jau vasaros pradžioje. Jis ilgokai užtruko Morkūno spaustuvėje. Paskutiniuoju laiku savanoriškomis J. Kreivėno pastangomis šis darbas buvo paskubintas ir šis, seniai laukiamas leidinys dabar išeina į viešumą.

Į šį leidinį neįeina kitos pasaus pobūdžio Vl. Jakubėno dainos, — "Vai eičiau" (Putinas) ir "Ežerėlis" (F. Kirša), atspausdintos, kaip "Muzikos Žinių" priedas ir taip pat "Spindulėlis vakarų" (Marijos Sims žodžiai), išleistas "Paštvaistės" leidyklos, Čiurlionytės-Douvan, Detroite, lėšomis.

Tolimesnėje eigoje numatoma išleisti Vl. Jakubėno dainų rinkinį žemam balsui.

● **Žymiųjų lietuvių monografijos.** Nidos knygų klubas ruošiasi išelisti Lietuvos didžiųjų žmonių jaunystę aprašančias knygas: Vydūno, Kudirkos, Smetonos, Jablonskio, vysk. Baranausko ir kt., kurias parašė Aleksandras Merkelis, išleidęs Tumo - Vaižganto monografiją.

1962 metų užtemimai

Šiais metais turėsime penkis užtemimus, du saulės ir tris mėnulio. Vasario 4 d., retojo planetų susigrupavimo metu, įvyks visiškas saulės užtemimas. Jis prasidės Borneo saloj, perbėgs Celebes, Naujosios Gvinėjos ir Solomonų salas ir baigsis Ramiajam vandenyne apie 500 mylių į vakarus nuo Kalifornijos krantų. Dėl to Kalifornijos gyventojai turės dalinį užtemimą, kuris Los Angeles mieste prasidės 4 val. 54 min. po piet Pacifiko standartiniu laiku (PST). Kadangi saulė ten leisis 5 val. 27 min., tai losangeliečiai turės bent pusvalandžiui dalinai uztemdytą saulę. Taip pat ir visas Australijos žemynas matys dalinį užtemimą.

Kitas saulės užtemimas bus žiedinis, t. y. ne visas saulės skritulys bus užtemęs, tik jo centras. Tai įvyks liepos 31 d. Užtemimo takas, t. y. zona, kurioje bus matoma užtemusi saulė, prasidės šiaurinėj Pietų Amerikos daly, perbėgs skersai Atlantą, centralinę Afriką ir baigsis Indijos vandenyne.

Mėnulio užtemimai bus vasario 19 d., liepos 17 ir rugpiūčio 15 d. Bet jie nebus įspūdingi, nes mėnulis pereis tik per žemės pusiaušešėlį, visai neužkliūdamas paties šešėlio branduolio. Todėl mėnulio patamsėjimą tokiais atvejais labai sunku pastebėti nuoga akim. Kiek lengviau patamsėjimą pagauna foto aparatai.

Iš visų mėnulio užtemimų tik vasario 19 d. bus matomas Šiaurės Amerikoje. **A. R.**

● **Prieš 25 metus (spalio 24 d.) komp. Č. Sasnausko kūnas** buvo atgabentas iš Petrapilio ir buvo nulydėtas tūkstantinės minios į Kauno kapines. Kūno pervežimą iš Petrapilio Lietuvon sumanė ir visas lėšas padengė kleb. L. Vaiciekauskas, tuolaik klebonavęs Harrison, N. J. Dabar, naikinant Kauno miesto kapines, buvo kreiptasi į keleta asmenų, pasiteiraujant, kas daroma su komp. Sasnausko kapu. Jokio atsakymo nesulaukta. (jž.)

SAUSIO MĖNESIO INVENTORIAUS IŠPARDAVIMAS
PAS BUDRIKĄ

Namų rakandų, televizijų, refrigeratorių ir auksinių daiktų.
Didelis pasirinkimas rakandų pigių ir brangių už žemesnes kainas kaip kitur, ant lengvų išsimokėjimų.
2 dalių Parlor Setai nuo $88.00 iki $400.00
3 dalių Sectional Setai nuo $148.00
3 dalių Miegamojo kambario setai nuo $89.00 iki $450.00
5 dalių Dinette setai nuo $39.00
Vilnų karpetai 9×12 nuo $39.00
Minkštos kėdės, Matracai, Šaldytuvai, Dulkių valytuvai, Gaziniai pečiai, Skalbiamos mašinos, Staliukai, Rašomos mašinėlės, Lempos, Televizijos, Radijai, Phonografai, Gintaras, Laikrodėliai ir Auksiniai daiktai.

BUDRIK
FURNITURE
3241 So. Halsted St.
Tel. CAlumet 5-7237
Atdara pirmad. ir ketvirtadieniais iki 9 val. vakaro
Sekmadieniais 11—5 val.
Budriko radio programos sekmad. iš stoties WHFC, 1450 kil. nuo 2 iki 2:30 valandos po pietų.

Mes mokame 4½%
Kiekviena sąskaita ligi $10.000.- apdrausta Federalinėje Valdžios įstaigoje: Federal Savings and Loan Insurance Corporation
ant visų taupymo saskaitų
5%
ant Bonus saskaitų
MIDLAND SAVINGS and Loan Association
4040 ARCHER AVE., CHICAGO 32
Phone: CL4-4470
August Saldukas Prezidentas

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 WEST 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

EDVARDAS SAUNORIS — GĖLININKAS
Paruošia gėles iš savo šiltadaržių vestuvėms krikštynoms ir kitoms iškilmėms. Parūpina gėles ne tik laidotuvėms, bet ir gėles sodinti bei puošti kapus Jūsų artimųjų.
3942 W. 111th St., PR 9-1355 ir 9-1356

J. F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GRovehill 6-2345-6
410 S. 50th Ave., Cicero. TOwnhall 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-3600 REpublic 7-3601

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas ir apdraustas perkraustymas
WA. 5-9209 Chicago, Ill.

VALYMAS
KILIMAI, APMUŠTI BALDAI IR SIENOS
J. Rudis
Tel. CLiffside 4-1050

VESTUVIŲ NUOTRAUKOS IR AUKŠTOS RŪŠIES FOTOGRAFIJOS MŪSŲ SPECIALYBĖ.
PRECIN PHOTO STUDIO
4068 Archer Ave. Tel. VI 7-2481
(Incorporated)
EDVARDAS ULIS, sav.

MOVING
R. ŠERĖNAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna apdrauda.
2047 W. 67 Pl. WA 5-8063

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8 iki 9:30 val ryto. Vakaruškos pirmad. 7 val. vak.
VISOS PROGRAMOS IŠ WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg. FM
Tel. HEmlock 4-2413
7159 So. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.

STIRBIS FUEL OILS
Aliejus virtuvei ir krosnims
"Geresnė ir pigesnė alyva"
Tel. HEmlock 4-6264
PETRAS STIRBIS
6741 So. Maplewood Ave.
Chicago 29, Ill.

GRADINSKAS
J. G. TELEVISION CO.
2512 W. 47th St., FR 6-1998
TV RADIJAI, HI-FI, VĖSINTUVAI
Pardavimai-taisymai Sek. uždaryta

GRIGUS PHARMACY
VISOS VAISTINĖS REIKMENYS
Išpildome receptus ir turime naujausius patentuotus vaistus.
Atdara kiekvieną dieną nuo 9:30 v. r. iki 10:00 v.
Sekmad. nuo 9:30 v. r. iki 2:00 p. p.
Grigus Pharmacy
6725 South Pulaski Rd.
CHICAGO 29, ILLINOIS
Tel. LUdlow 1-1919
Joseph M. Grigus, B.S., R. Ph., savininkas

KAM PERMOKĖTI ir būti nepatenkintu, kad galima įsigyti puikų mažai vartotą bet-kokios firmos nuo 1956–1961 metų modelių garantuotą automobilį?

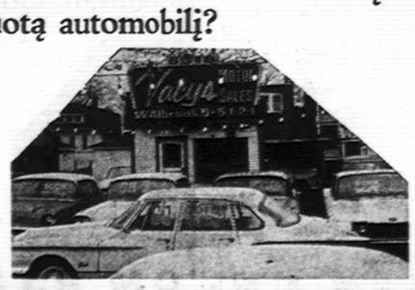

VACYS MOTOR SALES
6516 S. Western Avenue, Chicago 36, Ill.
Telef. WAlbrook 5-5121

PROPOSED RATE ON INVESTMENT ACCOUNTS
4½%
join our stainless club
5 VIENETŲ PEILIO - ŠAUKŠTŲ SETAS TAUPYTOJAMS DOVANŲ
Mūsų turtas viršija $21,000,000.00
VALANDOS:
Pirmad. nuo 9 iki 4
Antrad. „ 9 iki 4
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirt. nuo 9 iki 8
Penktad. „ 9 iki 6
Šeštadiend. „ 9 iki 1
District DS Savings
AND LOAN ASSOCIATION
3430 South Halsted Street • Chicago 8 • CLiffside 4-0106
ALBERT J. AUKERS, Prezidentas

Kas tik turi gerą skonį, Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
TURI DVI KRAUTUVES CHICAGOJE:
BRIDGEPORTE, 3207 S. Halsted St., Victory 2-4226
Vedėjas E. RUDAITIS
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PRospect 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30, kitom dienom nlo 9 iki 6 v. v.
Sekmadieniais abi krautuvės atidarytos nuo 12 iki 5.
Penktadienio vakare iki 9:30 valandos vakaro atidara tik 6211 South Western Ave. krautuvė.

JOHN W. PACHANKIS MONUMENTS
C. VITKAUSKAS-VITKUS
6819-21 So. Western
All Phones GR 6-3745
GRAŽIAUSIŲ PAMINKLŲ PASIRINKIMAS
Didžiausias paminklas švediško juodo granito Chicagos apylinkėje
Atdara kasdien ir sekmad. nuo 9 v. ryto iki 5 val. popiet

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138—1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1008
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672

Akademinės Prošvaistės

Leidžia Lietuvių Studentų Sąjunga.
Redaguoja Rūta Kviklytė, 5747 S. Campbell, Chicagos 29, Ill., Tel.: RE 7-3889

Apie studentų politinę veiklą

ALGIRDAS BUDRECKIS, Elizabeth, N. J.

Kultūrininkų dar bus

Ligšiol lietuviai studentai buvo linkę rikiuotis po dviejų mokslo krypčių vėliavom, po griežtųjų mokslų ir po humanitarinių mokslų. Kilo baimė, kad studentijai linkus į techniką, humanitarinė kultūra, ypač literatūra nukentės. Paskutiniu metu pusiausvyra tarp tų dviejų mokslo krypčių lyg ir išsilygino. Galime būti tikresni, jog mūsų tarpe jau yra jaunų kultūrininkų ir literatų, kurie suderins lietuviškos kultūros tradicijas su naujomis plačiojo pasaulio srovėmis.

Kas tęs mūsų politines tradicijas?

Tačiau yra dar trečia sritis, kurią mūsiškiai nevertai apleidžia. Toji sritis — socialiniai, visuomeniniai mokslai. Ypač politika. Kaip minėjau, studentija bus paruošta tęsti mūsų tautos kultūros raidą. Bet kaip su lietuviškom politinėm tradicijom? Ar išliks ateity jaunimo sąmonėje ir valstybiškumo sąvoka? 1961 m. Chicagos suvažiavime LSS rimtai išdiskutavo lietuviško jaunimo vaidmenį Lietuvos išlaisvinimo žygiuose. Tuo pačiu metu ir Vlikas savo metinėje sesijoje skyrė daug dėmesio jaunimo įjungimui į aktyvų lietuvių politinį darbą.

Studentijos politiniai uždaviniai

Konkrečiai kalbant, lietuvių studentijos politinis uždavinys yra visokeriopais būdais prisidėti prie Lietuvos išlaisvinimo darbo. Pirmiausia — lietuvių studentija turi politiniai įsisąmoninti, t. y. susipažinti su praeities ir su dabarties politiniu veikimu bei su numatytais išlaisvintos Lietuvos idealais. Tada jau lietuvių studentijos politinis veikimas turi būti koordinuotas ir nukreiptas į reikiamus darbus.

LSS Tarptautinių reikalų komisija

1960 m. Clevelando suvažiavime JAV Lietuvių Studentų Sąjunga sudarė Tarptautinių reikalų komisiją. Ši komisija anksčiau buvo užsienio skyrius, kuris palaikė santykius su užsienio lietuvių studentų sąjungomis ir nelietuvių studentų federacijomis. Kadangi žodis "politika" turi neigiamą atspalvį šio krašto visuomenėje, buvo duotas švelnesnis titulas: Tarptautinių reikalų komisija. Komisijai vadovauja du LSS centro valdybos nariai. Kadencija — dviems metams šitokia tvarka: kai vedėjas baigia savo kadenciją, jo padėjėjas išrinktas metais vėliau už vedėją, perima jo pareigas iki savo kadencijos pabaigos, o jam padeda naujos valdybos narys. Tokiu būdu per metus paruošiamas naujas patyręs komisijos vedėjas.

Komisijos santvarka ir darbai

LSS Tarptautinių reikalų komisija sudaroma iš bent keturių asmenų tvarkyti šias sritis: a) santykius su LSS-gomis užsieny, b) santykius su egziliniais studentais (Baltų Federacija, ukrainiečiais, vengrais), c) santykius su U. S. National Student Association ir d) nepaprastus reikalus, (t. y. politinį veikimą). Kilus Lietuvos interesus liečiančiam įvykiui, komisija atitinkamai reaguoja. Vykdydama šitą užmojį, komisija bendradarbiauja su Pasaulio Lietuvių Bendruomene, Vliku ir Altu. Kada reikia, komisija parašo protesto laiškus bei memorandumus.

Idant mūsų studentija bei visuomenė geriau susipažintų su LSS politine veikla, kituose Akademinių Prošvaisčių numeriuose duosime daugiau informacijos apie Tarptautinių Reikalų Komisijos politinio veikimo plėtrą ir apie patį politinį veikimą LSS skyriuose.

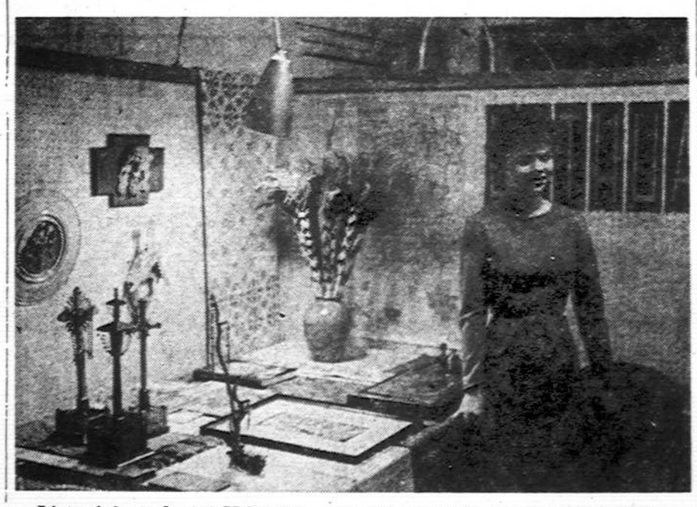

Lietuviai studentai Urbanoje suruošė parodėlę tarptautinės parodos metu.

Lietuvių studentų veikla Urbanoje

Jau dešimt metų, kai Lietuvių Studentų Sąjungos Urbanos skyrius stipriai veikia Illinois Universitete. Nors laisvo laiko nedaug, lietuviai studentai vis dėlto randa užtektinai laiko priminti šio universiteto studentams bei profesoriams, kad Lietuva egzistuoja ir egzistuos.

Kiekvienais metais Urbanoje įvykstą lietuviški parengimai palieka labai gerą įspūdį. Šį rudenį Lietuvių Studentų Sąjungos skyrius sugebėjo gražiai pasirodyti Illinois universiteto tarptautinėje parodoj ir užimponuoti įvairiatautei publikai su mūsų tautiniais šokiais. Šokius puikiai išpildė urbaniškių pakviestas Jaunimo Centro Studentų ansamblis. Šokikams plojimai buvo garsūs ir ilgi. Galime drąsiai tikėtis, kad lietuviai dabar bus geriau žinomi studentų tarpe.

Pavasrį skyrius ruošia lietuvišką vakarienę su lieutviškų dainų, šokių ir į anglų kalbą verstos lietuvių literatūros programa. Lietuviški skanėstai būna paruošti Urbanos studenčių, o produktai supirkti studentų. Galima pastebėti, kad kai kuriama rimta lietuviška studentų veikla, įvairūs asmeniški konfliktai pamirštami ir visi metasi į bendrą darbą. Todėl ir urbaniškių darbo rezultatai yra tikrai geri. Atskirti nuo gausaus ir įvairaus lietuviško veikimo Chicagoje, jie yra artimesni vienas kitam ir sklandžiau tarp savęs bendradarbiauja.

Šiuo metu Urbanos LSS skyrius turi apie šešiasdešimt narių ir veikia kaip Centrinis Lietuvių Studentų Sąjungos skyrius. Be to, čia yra įsteigti ir ideologinių organizacijų skyriai, tad retai praeina savaitė, kad neįvyktų koks nors lietuvių studentų susibūrimas. Žinoma, ne viskas daroma tik formaliai. Šiap bičiuliški susiėjimai prie kavos puoduko ar kur nors kitur rodo draugiškumą ir norą tarp savęs bendrauti.

Vanagūnas

● Kalėdų dieną Clevelando studentai ateitininkai suruošė pasilinksminimo vakarą Kristinos Stankaitytės namuose.

A. M. Šimkūnas — Saulėtekis Aukštaitijoj

NEBŪK ZUIKIS, VYTAI!

LEONIDA PAULYTĖ

— Tai sakai Finis Semestri, ką? — nutęsė Vytas.

— Nebūk kuolas, Vytai. Sakau, kad bus gražių merginų, pasišoksi, alaus išgersi. Einam, sakau. Visą semestrą prasėdėjai prie knygų. Tavo nė nosies mes nematėm.

— Bet...

— Žinau, žinau. Tu studijuoji. Ir sunkiai einasi. Neužmiršk, brolau, aš irgi studijuoju, bet jau šitaip elgtis visai nepadoru. Kartais gi reikia ir pastudentauti.

— Bet Arvy...

— Never mind, Vyt! Eini ir gana. Pamatysi, kad ir pastudentaut nebloga.

— Nė prasižioti neduodi, kad tave galas, Arvydai. Egzaminus dar vienus turiu, o be to, man nevisai drąsu. Tavo tos kompanijos aš visai nepažįstu.

— Kaipgi ne? O Johnny neatsimeni? Aldonos? Tokios su tamsiais plaukais ir riesta nosyte? O Janė kur? Ta blondinukė (dabar gal kiek ryža)? O Petras...

— Atsimenu, atsimenu, bet kas iš to. Aš ten jaučiuos ne vietoj. Jūs kitaip viską darot, kitaip galvojat ir elgiatės. Aš... na, tiek to — jausiuos negerai ir tiek.

— Nebūk zuikis, Vytai. Pažymio nieks ten nerašys. Net "twisto" galėsi nešokti, jei nenori. Dar ir merginos nevisai drąsiai jį šoka. Be to, ko gi tu taip labai skiriesi nuo mūsų?

— Kaip aš tau išaiškinsiu. Eit nenoriu ir gana.

— Klausyk, drauguži, mes visi lietuviai susimetam kartais į būrį, o kaip atrodys, jei tavęs nebus? Paklausyk mano gero patarimo. Aš anksčiau iš to nelemto užkampio į šį rojų atsikrausčiau. Pažįstu daug lietuviukų, sąjungai priklausau. Ko čia varžytis. Visi mes toki.

— Ne tame reikalas, brolau...

— Na, tai kame? Pagaliau nesvarbu. Gali visai nesiaiškint. Bet jau į šokius tai turi eit ir baigta. Neformalus reikalas, tai einam kartu. Supažindinsiu su visa šaika, o tada galėsi spręsti pats. Prisistatysi aštuntą valandą prie mano dormitorijos. Na, bėgu, žinai, darbų galybė, o tie beširdžiai profai...

*

Vytas liko vienas sėdėt gerai išmaigytam fotely. Kvailai atrodė visas reikalas. Atvažiavo jis čia lietuvių tarpe, mat, pagyventi, savotiškai save atrasti. Nuo pat metų pradžios kažkodėl dalykai nevyko taip, kaip jis tikėjosi. Į šokius nuėjo nekartą, net ir į kelis susirinkimus. Dabar jau pora mėnesių jis ten nesimaišė ir laikėsi knygos. Sutikdavo tai vieną, tai kitą bendratautietį kolegą, bėgantį į paskaitas ir, pavėjui šūktelėjus "sveiks", išsiskirdavo.

Ir ko dabar tas Arvydas prisikabino? Jokio skirtumo jiems nesudarys, ar jis bus, ar ne, tai ko taip reikia užsispirti? Nuo tos minties jam darėsi savotiškai pikta.

— Dėdė matai. Rado čia ką patronizuoti, su jų "gyvenimu" susipažinti. Lyg fuksas būčiau ar ką!

Susierzinęs jis sėdo prie knygos ir bandė dėmesį kaupti į Henry James ilguosius sakinius. Kažkur, domitorijų link girdėjosi vyrų dainuojantys balsai. Apačioj šeimininko duktė skambino pianinu, karts nuo karto pataisydama pasitaikiusį disonansą.

Susikaupti nesisekė. Vis galvoj maišėsi Arvydo žodžiai.

Jis tėvam sakė, kad lietuviai nedraugiški, kad labai izoliuojasi, kad autobuse triukšmingi ir patraukia kitų nemalonų dėmesį. Jis neranda bendros kalbos su jais. Middletown'e jis priprato prie kitos tvarkos ir čia jam per siaura. Laikraščiai nuolat peikia valdžios naivius sprendimus ir to redaktoriaus siauraprotiškumo jis suprast negali. Tiek maža tuose puslapiuose konstruktyvios kritikos, vien priekaištai.

Vytas pajuto, kad jis jaudinasi.

— Vadinasi, norėčiau būti vienas iš jų, — diktavo introspekcija.

Tikrai jisai norėtų. Tam ir čia atvažiavo. Tėvai nevertė. Jis pats suprato norįs būti "savųjų" tarpe. Nieks nekaltas, kad tėvo darbas į tokį užkampį juos visus nukraustė, kur lietuvių vos pusantros dūšios.

Važiavo entuziazmo pilnas. Tik liko lyg neaišku, kodėl po pirmų kelių savaičių jis taip atšalo, nuo Arvydo kolegų laikėsi nuošaliai. Apie tai net galvot nenorėjo — darydavosi nejauku. Save teisino darbo gausumu ir toliau galvos nekvaršino.

— Kvailas aš kaip boba. Kam taip jautriai priimu tokias smulkmenas. Daug tokių kaip aš, ir jie nesėdi savo celėj, kažkokio vaiduoklio kaliniai.

Jis padrąsės. Šeštadienį nueis ir jausis kaip namie. Arvydas juk sakė jį paglobosiąs, kad neliktų kertėj kaip salės stulpas. Gerai — jis nebus kvailas. Jis irgi parodys iniciatyvos — jos netrūksta, kai nori.

Nejučiom užsiskleidė knyga, bet Vytas vis galvojo. Nors vieną kartą pasijust gerai, nors vieną kart...

Su bėgančiom dienom pasitikėjimas savim vis augo ir, šeštadieniui atėjus, jis buvo jau visai ramus, kad ta kvaila problema išsispręs. Seniai jam įkyrėjo kabėti tarp dangaus ir žemės. Jis dar kartą pabandys.

Rišdamasis kaklaraištį, Arvydas pasakojo rungtynių nuotykius ir mimika pamėgdžiojo savo profesorių keistas manieras. Vytas tylėjo, ieškodamas kabliuko bendrai kalbai ir savo gerai savijautai. Iki salės trumpas kelias, o jos sienos skendo ružavų popierių papuošaluose ir ant staliukų degančių žvakių prieblandoj. Kolegos stovėjo mažomis grupelėmis ir dauguma veidų linksmai juokėsi.

— Sveiki, kolegos, — praeidamas pasveikino vienas matematikos studentas.

Iš kito salės galo atbangavo Aldona.

— Laukiam, laukiam, — šypsojosi jinai. — Žinai, be tavęs, Arvydai, vakaras visai ne tas pats.

— Kolegė perdedi tikrai. Sugundžiau Vytą pasilinksminti. Užimkit, kad nesigailėtų pagundai neatsispyręs.

Nusijuokė visi.

— Na, Vytas tikrai nesigailės — mes jo taip pasigendam, — pertemptai rimtu balsu prašneko Vida. — O be tavęs, Arvydai, su muzika tvarkos nėra. Lik, tavęs jie paklausys.

Priėjus staliukus, būrys pabiro. Merginos grįžo prie savųjų. Arvydas dingo patefono link, šalia kurio ginčijos įraudusių studentų būrys. Vytas atsisėdo ir lyg svetimo akimis apsidairė aplink. Po pirmųjų akordų, nejučiom į salės vidurį išslydo poros ir lengvai pradėjo suktis. Kilo noras imti popieriaus ir žodžiu piešti šitą vaizdą, kažin kuo panašų į Moulin Rouge. Arvydą užkalbino draugai, o baigus šneką, jis išvedė šokt pilksvai blondinių plaukų kolegę. Su skubančiom mintim Vytas žvelgė į tą vis labiau svetimą pasaulį. Jis stovėjo už jo ribų — svetimtautis.

Toj vienoj minutėj jam viskas paaiškėjo.

IŠ VISUR

● Gruodžio 30 d. įvyko Rytinių skyrių valdybų pirmininkų posėdis. Dalyvavo šie pirmininkai: A. Šileikytė iš New Yorko, L. Šileikytė — Putnam; A. Saulys — New Jersey; K. Česonis — Baltimore. Centro valdybą atstovavo Algis Budreckis ir Jūra Gailiušytė.

● Urbanoje šį semestrą studijas baigia nemažai ir lietuvių: Mindaugas Pleškys įsigijo MS matematikoje. Bakalauro laipsnį gaus šie studentai: A. Mickevičius, S. Vanagūnas ir R. Lizdenytė komercijoje, A. Vasiliauskas inžinerijoje, R. Kviklytė zoologijoje, L. Žebrauskaitė psichologijoje ir A. Jakštys architektūroje.

● Tarpsemestrinių atostogų metu Studentų Ateitininkų Sąjungos Valdyba planuoja aplankyti visas draugoves, o Velykų atostogose bus ruošiama ideologiniai kursai, kurie tęsis keturias dienas ir baigsis Velykų sekmadienį. Paskaitininkais bus: prof. S. Suižedėlis, dr. Vygantas, dr. A. Liulevičius. Kun. S Yla sutiko būti dvasios vadovu

● Šiame numeryje telpa Urbanos skyriaus veiklos aprašymas. Tai tik pradžia. Kas mėnesį stengsimės parodyti vis kito skyriaus išsamesnę veiklą.

Jaunimo Centro Tautinių šokių ansamblis tarptautinėje parodoje Urbanoje

B. Prapuolenis

RAUDA

Ant kopos stovėjo briedis.
O vaikai su kaspinais šoko aplink medį,
kurio šakos kyšojo be lapų.

Aplink kopas skraidė paukštis.
Tiesiom linijom — kaip aitvaras
be aitvaro siūlo,
kaskart išlėkdamas iš vaizdo.

Aplink kopas supos jūra ir laiveliai.
Vaikai pribėgdavo prie jūros kranto
išmindžioti putas,
Putas ir paukščio pėdsakus.

Per kopas ėjo jaunavedžiai,
mėlyno šilko skrybėles švaistė
ir dainavo apie saulę.

O vaikai žaidė aplink seną medį kopose
Ir paukštis retkarčiais niurka lėkdavo
į jūrą aukso žuvų ar žemėn...

Pajūrėj žaliavo serbentų krūmas,
Serbentų krūmas prie vandens šaltinio.
Prabėgo stirna, praėjo moterys
ir krūmas pražydėjo.

Dabar mes paslėpėm areodromą,
areodromą ir areodromo daržą.